

Vědomost

ZPRAVODAJ SLOVÁCKÉHO KRÚŽKU V PRAZE

ČÍSLO 59 • ČERVEN 2019

Hody 17. 11. 2018

Vážení čtenáři *Vědomosti*,

není zrovna mým „šálkem čaje“ psát tyto úvodní řádky. Dnes je však píšu s chutí. S chutí proto, že hned na úvod mám pro Vás (i pro sebe) dobrou zprávu. Tou je, že naše redakční rada omladila a posílila. Uvolila se v ní pracovat Anička Jagošová. Od spolupráce s ní očekávám hned několik benefitů (fuj to slovo). Jednak s ní už léta spolupracuji ve vztahu dopisovatelka – redaktor. (Její svěží články se značnou mírou vtipu a nadhledu mě vždy dokázaly spolehlivě vylepšit náladu). To by však nebylo to, proč jsem ji do redakční rady „lámal“. Zaujaly mě zejména: naprostá spolehlivost, včasnost a schopnost pojmenovat správně situaci nebo stav, a to výstižně, a zároveň tak, že to nebolí. Vedle toho si Anička dokáže stát za svým. Očekávám od ní nejen práci v redakci, ale také nové podněty a užší vazbu na nejmladší generaci Krúžku. Přejí jí, ať nikdy nelituje toho, že se do této řehole zapojila.

Radost mi také udělalo čtení si v partnerském brněnském Krúžkozoru. Naši *Vědomost* uvádí starosta brněnského SIK ve své zprávě o činnosti SIK jako možný vzor, kterého hodlá dosáhnout s jejich periodikem. Je to snad první svým způsobem veřejná pochvala, které se *Vědomost* dočkala, a to hned od takové to osobnosti – velice si toho vážíme.

K číslu samotnému.

Zachovává členění do obvyklých bloků, takže naleznete články a data na svých obvyklých místech, stejně jako obsahuje základní údaje o dění v našem SIK a výhled do následující poloviny roku. Tímto číslem také začínáme seriál o verbuňku očima výše zmíněné Aničky Jagošové vycházející z obhájené diplomové práce.

V čísle naleznete též články převzaté z Krúžkozoru – občasníku SIK v Brně z per renomovaných osobností zabývajících se folklorním děním, a to ředitelky Historického muzea vedoucí Etnografického ústavu, PhDr. Hany Dvořákové, historika prof. Libora Jana, Ph.D. docenta Masarykovy univerzity v Brně. Věřím, že si rádi přečtete i vzpomínky na náš poslední Moravský ples z pohledu představitelk brněnské a naší chasy, stejně jako další akce.

Poměrně hodně místa věnujeme jubilantům. Naším i těm ze spřátelených SIK – jsme přesvědčeni, že si vzpomínku určitě zaslouží.

Nastávající letní období je každoročně doslova nabitě národopisnými akcemi, letos umocněné Slováckým rokem v Kyjově. Užijte si je, stejně jako léta i podzimu, a také se o nich ostatním zmiňte. Prostor ve *Vědomosti*, věřím, nalezneme.

Za redakční radu Vám všem přeji pohodové prožití následujících měsíců včetně bezpočtu folklorních zážitků.

BRUNO VOGNIČ

Zpráva o jednání výboru SIK Praha v 1. pololetí 2019

Schůze výbo-
ru se konaly vždy
ve středu bez-
prostředně před
besedou v KD
Gong za účas-
ti členů výboru,
stárka (Jakub Švorba) a stárky (Barbo-
ra Hubáčková) a vedoucích složek (Soňa
Plzáková a Vladimír Ulčar).

Výbor pracoval podle plánu, který si
stanovil pro první pololetí roku 2019:

- výbor průběžně projednával náplň
měsíčních besed a vzpomínky výročí
jubilantů,
- účast na Slováckém plese SIK v Brně
2. 2. 2019,
- Moravský ples 23. 3. 2019 v Paláci
Žofín, jako každý rok i tentokrát se
ples vydařil,
- byla schválena smlouva na pronájem
prostor v karlínském Spektu pro
zkoušky chasy,
- zřízení distribuční e-mailové adresy
Kružíku s cílem k zaslání zpráv všem
členům – řeší O. Sameš
- archiv Kružíku uložený u Šálů byl
převezen do skladu se zámyslem
pořídít v elektronické formě kopie
dokumentů jako jistou formu archivu.
Následně budou dokumenty uloženy

v Archivu hl. města Prahy. „U Šálů“
zůstávají publikace a zpěvníky Krúž-
ku, které budou na besedách nabíze-
ny členům, hlavně mladým, aby se
seznámili s historií Kružíku,

- byl projednán návrh na vydání paměti
Jaroslava Vinklera,
- zhodnocení výstavy vín 14. 4. 2019
v hotelu Olšanka Praha 3. Podána
žádost o dotaci od Vinařského fondu,
- setkání Kružíků ve Znojmě 15. 6.
2019 – organizuje SIK Praha – garant
Tomáš Sláma a Petr Smetana. Setká-
ní je jednodenní a je připraven bohatý
program (ochutnávky vín, prohlíd-
ka křížového sklepa v Příměticích
s ochutnávkou, prohlídka Louckého
klášteřa, večerní beseda u cimbá-
lu s večeří). Vystoupí SIK Praha –
CM Martina Sochora, chasa, mužský
a ženský sbor
- stav členů k 30. 5. 2019 je 224, v prů-
běhu prvního pololetí bylo zařazeno
do evidence 10 mladých členů, vyřa-
zeno 8 členů, kteří neplatili roční
členský příspěvek. Úmrtí Leo Neu-
mann, Anna Procházková. Nejstar-
ší členkou je Dana Zátopková (97),
nejmladší členky Anička Jagošová
a Magdalena Kovářová (23).

HELENA ŠALOVÁ

Besedy SKK

leden – květen 2019

Datum	Průběh a program besedy	Účast
9. 1. 2019	CM Žandár <ul style="list-style-type: none"> – přivítání členů v novém roce 2019 – informace z jednání výboru 9. 1. 2019 – organizační zajištění 63. Moravského plesu 23. 3. 2019 v Paláci Žofín<ul style="list-style-type: none"> – informoval Tomáš Sláma – prodej vstupenek na ples – Šálová – informace o dalších připravovaných akcích – výběr ročních členských příspěvků ve výši 200,- Kč	110
13. 2. 2019	CM Martina Sochora <ul style="list-style-type: none"> – informace z jednání výboru 13. 2. 2019 – připomenutí 100. výročí narozenin bývalého starosty Kúžku Dr. Miroslava Kučery, vzpomínku na Dr. Kučeru přednesl Mirek Říha spolu se synem jubilanta – základní informace o připravované Výstavě vín 14. 4. 2019 – výuka verbuňku v Karlínském spektru 10. 3. 2019 – informoval Vláďa Ulčar – prodej vstupenek na Moravský ples 23. 3. 2019 – prodej publikací: zpěvníky, 100. a 110. výročí založení SK. – jubilant Karel Eliášek (75) a nepřítomný Lojza Drhlík (90)	90
13. 3. 2019	CM Žandár <ul style="list-style-type: none"> – informace z jednání výboru 13. 3. 2019 – košť pálenek v KD Gong – organizoval Vojta Běták – prodej publikací, které vydal Krůžek v letech 1996 až 2006 – setkání Krůžků 15. 6. 2019 ve Znojmě – účast	115
10. 4. 2019	CM Martina Sochora <ul style="list-style-type: none"> – informace z jednání výboru 10. 4. 2019 – organizační zajištění Výstavy vín 14. 4. 2019 v Kongresovém sále hotelu Olšanka Praha 3 – garant Tomáš Sláma – zhodnocení Moravského plesu 23. 3. 2019 – Tomáš Sláma	110

- Tomáš Sláma seznámil členy s rámcovým programem setkání Krúžků ve Znojmě 15. 6. 2019
- informace o placení ročních členských příspěvků na rok 2019

8. 5. 2019

CM Žandár

85

- uctění památky zemřelého Leo Neumanna, výrazné osobnosti SIK, muzikanta, autora zpěvníku SIK
- dodatečné připomenutí 85. narozenin herce Josefa Somra, dlouholetého člena Krúžku
- byla upřesněna účast na setkání Krúžků ve Znojmě,
- Bruno Vognič zval na připravované akce na Mělnicku

Přehled akcí

prosinec 2018 až květen 2019

DATUM	AKCE	MÍSTO
12. 12. 2018	Vánoční beseda Všechny složky SIK včetně dětí členů SIK (Vánoční hra, CM, sbory, společné zpívání koled)	KD Gong, Praha 9
23. 3. 2019	63. Moravský ples Obě CM, všechny složky SIK ve společném vystoupení, CM dále se samostatnými vystoupeními v sálech paláce a vestibulu	Palác Žofín, Praha
10. 3. 2019	Seminář k verbuňku s nácvikem tance – lektor Erik Feldvabel	DDM Praha 8, Karlín
14. 4. 2019	23. výstava vín (Chasa, ŽS, MS, CM M. Sochora)	Hotel Olšanka, Praha 3
7. 5. 2019	Rozloučení s doc. Leo Neumannem (MS, CM M. Sochora a příchozí)	Domov sv. Karla Boromejského, Praha Řepy

63. Moravský ples

63. Moravský ples ve mně zanechal spoustu důležitých vzpomínek. Zde, v Paláci Žofín, proběhla má premiéra v podobě vystupování jako

tanečnice Slováckého krúžku v Praze. Poctivě jsme se všichni připravovali na naše taneční vystoupení, stejně tak na to pěvecké. Přípravy nekončily ani v den plesu, kdy už od sobotního poledne dobrovolníci, nejen z řad členů krúžku, pomáhali na Žofíně, aby vše bylo perfektní.

Přivítali jsme kolem druhé hodiny očekávané soubory, např.: Soubor

písní a tanců Dolina ze Starého Města, Kopaničár ze Starého Hrozenkova. Krojované chasy z obcí: Podivín, Němčičky, Velké Bílovice, Čejkovice, Hovrany, Krumvíř, mužský sbor z Kunovic a další. Nejočekávanější byl ovšem příjezd hejtmana Zlínského kraje Jiřího Čunka, který letos přebral záštitu našeho plesu. Jako již tradičně hrála ve velkém sále dechová hudba Podlužanka a po celý večer nás v rytířském sále, malém sále, u hlavního vstupu a i v zákulisí doprovázely cimbálové muziky jako: CM Bálešáci, Hanácká muzika Jana Malíčka, CM Slováckého krúžku v Praze, CM Žandár, CM Kyčera.

Před plesem jsem byla neskutečně nervózní, přeci jen, ještě jsem nikdy na tak

velké akci nevystupovala a bála jsem se, že něco pokazím. Na druhou stranu jsem si celý proces užívala, bylo krásné poznat pro mě nové lidi, seznámit se s dalšími členy Slováckého krúžku, které jsem ještě neměla možnost poznat. Dozvědět se něco více o ostatních souborech a muzikách, a to nejhlavnější pro mě byla asi možnost zatančit si i jiné tance, než jsem dosud tančila v Krúžku. Byla jsem takzvaně hozena do vody.

Ples začal cca v 19:30. Všichni krojovaní se seřadili u velkého sálu až po šatny u hlavního vstupu. Postupně jsme se seřadili do dvojic a náš bývalý starosta Slováckého krúžku a léty prověřený konferenciér Miroslav Říha volal jeden soubor za druhým a my jsme šli na defilé. Šla jsem jako druhá se svým tanečním partnerem pro tento večer a má nervozita stoupla ještě výš, než byla předtím. Tolik lidí jsem opravdu ještě na žádném plese neviděla, jako bylo tento večer v žofínském paláci. Rozklepaly se mi nohy a sevřel žaludek a pomyslení na další vystoupení vůbec nepřipadalo v úvahu.

Přišel čas a my, tím myslím chasu, oba sbory společně s muzikou, měli vystoupit.

Myslím, že jsme pod vedením Soni odvedli skvělou práci, a i když jsme neměli mikrofony, vystoupení bylo krásné. Soně patří obrovský dík, protože to s námi také neměla jednoduché a na ples se s námi snažila připravit více než na 100 %. To se jí také podařilo. Nádech, výdech a soustředit se jen na to užít si naše vystoupení, jak jen nejvíce to jde. Při zpívání se neumím usmívat. To je věc, která mi zůstala ze sboru, kde jsem zpívala předtím, než jsem začala chodit do Krúžku. Může to působit tak, že si vystoupení neužívám, ale v okamžik, kdy jsme nastoupili a začali zpívat, jakoby všechen strach odešel. A když jsme tančili, tak jsem se nesoustředila na to nic nepokazit, ale v mých myšlenkách bylo tolik pozitivních pocitů, že po skončení vystoupení jsem byla opravdu nadšená z toho všeho a veškeré negativní pocity byly ty tam.

Hlavní organizátor plesu byl Tomáš Sláma, který se dle mého zhostil této úlohy na výbornou, a vše šlapalo, jak mělo. Z mého pohledu bylo vše perfektní. Lidé se bavili a já zažila můj nejprotančenější večer, ze kterého mě bolely nohy další dva dny. Bylo to skvělé, krásné, úžasné a v mých očích dokonalé. Odcházela jsem mezi posledními, protože se stále mělo kde tančit, klábosit a vyměňovat si pocity a dojmy ještě v brzkých ranních hodinách.

Závěrem bych chtěla poděkovat všem, kteří udělali tento večer pro mě tak krásným a vydařeným.

Děkuji

LUCIE ČERPLOVÁ

69. ples SIK v Brně

Pozvání na takovou akci, jakou je ples Slováckého krúžku v Brně, se neodmítá. Na loňský 68. byl vypraven malý autobus. Letos, vzhledem k předcházejícím problémům se sjízdností D1, nestálým počasím a malou účastí na lednové besedě, se dostatečný počet zájemců nesešel. Nezbyvá než volit individuální dopravu. Plesu konaného 2. února jsme se nakonec zúčastnili v devíti. Čtyři odrostlí (Roman Jagoš, Jindřiška Daněčková, Bruno a Anička Vogničovi) na otočku autem, chasa (Petr Hrabě a Eva Šmardová, Kristýnka Výletová s partnerem a Ale na Machajdíková) se dostávají, jak umí. V každém případě je milé, že je zde takové zastoupení naší chasy.

Příjezd na čas – uvítání skleničkou a evidentně přátelským pozdravením všech, které už od vchodu potkáváme, ať se jedná o pořadatele nebo hosty plesu. Jsme mezi svými. Vzápětí se vítáme i se zástupci z Bratislavy, přebíráme od nich pozornost – zdařilý krúžkařský kalendářík a stejně tak povedené Zvesti. Pořadatelé nás umístili v sále, kam se tradičně soustřeďují krúžkaři a kde převážně vyhrává krúžková CM. S kamarády z Blavy spojujeme stoly a vytváříme tak mikroregion, kde „přijímáme návštěvy“ – mezi nimi i ty nejvzácnější v osobě starosty, místostarosty a pro nás i brněnské Ždaňare. Je to milé, bezprostřední a vážíme si toho. K úvodnímu defilé už jsou

všechny sály plné a dechovka i cimbálovky už mají cosi odehrané – některé tancechtiví odtancováno.

Naši „chasníci“, kteří se cestou někde zdrželi, mají docela „kva-pík“, aby defilé stihli. Nakonec

se dobrá věc podařila a nastupujeme spolu s přáteli z Bratislavy jako předposlední v pořadí dvacátí pátí: Nejlepší nakonec – a to jsou místní. Úvodní sólo po stručném přivítání patří jako obvykle krojovaným a tímto za 20 minut končí úvodní – de facto všechny oficiality a bav se, jak umíš. K dispozici jsou dvě cimbálové muziky a dechovka. Předtančení obstarala se svým dobře sestaveným půlhodinovým pásmem taneční složka – kolem 11 párů a CM Olšavy.

Po nezbytném společném fotografování u žůdra, píchnutím špendlíku do mapky „Z kama ste dojeli“ – my asi z největší

dálky – a zjištění, že i tombola stojí za příspěvní do rozpočtu, využíváme toho, že jsme vítanými hosty bez starostí a povinností. Těžko říci, co je pro nás na tomto plese to nejdůležitější. Je to směsice oče-

kávání, pocitů, sounáležitosti, kamarádství, setkávání, zábavy, hudby a pohybu mezi lidmi, které máme rádi, pro co stojí za to strávit 2x 3 hodiny za volantem. Navíc – snad poprvé jsme vyhráli i v tombole, a to zrovna cenu nejhodnotnější. CD „Pocta P. Františku Sušilovi“ s průvodním textem – jde o záznam koncertu u příležitosti 150. výročí úmrtí významného sběratele lidových písní konaného 1. května 2018 v Brně.

V nejlepším se má končit. Končili jsme o půlnoci plni zážitků a dobré pohody. Cesta slušně – tedy podle stavu „dál – nic“e (chvillemi jsem myslel, že mi volant vypadne z rukou) ubíhala. Průjezd několika většími sněhovými přeháňkami naznačoval, že jsme vyrazili tak akorát. Když jsme se ukládali ke spánku kolem půl čtvrté, bylo u nás sucho, něco po osmé jsem už až do večera pilně běhal s hrablem. Připočteme to k zážitkům z plesu.

BRUNO VOGNIČ

Zas po roce – o mužském sboru Slováckého krúžku v Praze

Vážení krúžkaři.

Bez měsíce skoro po roce vám podávám stručnou informaci o aktivitách mužského sboru Slováckého krúžku v Praze (SKP) v obvyklé struktuře,

se změnou podrobností:

Co trvá – úvodem.

Mužský sbor (MS) je už více než 12 let součástí SKP (první zkouška byla 27. 3. 2007). Scházíme se ke společnému zpěvu a občas vyjdeme i na nějaké pódium nebo plac k reprezentaci SKP a zejména (snad i) k potěšení přítomných příznivců moravského folklóru. Po těch létech už máme vžitě zvyklosti a sbor se stal součástí našich životů.

Členové

Složení MS se utvářelo a utváří vcelku přirozeným způsobem. Kdo přijde, ten se zařadí, poslechne si ostatní, ti si poslechnou jeho, až se osmělí. Troufá-li si a zapadne do party, zůstane a časem se ani nepozná, že byl kdysi nový.

Aktivní zdravé jádro dnes tvoří 17 chlapů. Dalších 7 je v kontaktu, někteří se

zapojují při významných akcích. Mimoto „prošlo“ sborem cca 20 v minulosti registrovaných, někteří jen letmo, mnozí však zanechali významné stopy.

V poslední době mezi nás přišli 4 noví chlapi s plnými hlasy. Dva po několika účastech docházet přestali, jsou ještě v evidenci. Další dva, kteří jsou nepochybnou posilou a slibnou perspektivou, zůstali a pokračují k naší i jejich (doufám)

libostí. Přinejmenším nahradili dřívější členy po snížení jejich aktivit.

Nelehké problémy s krojovým vybavením řešíme operativně, zatím se jakž takž daří.

Jak pracujeme

Základem jsou naše zkoušky, nejméně 2x měsíčně, spíše však vícekrát, zejména

jsme-li před nějakou akcí s naší účastí. Zkoušky od začátku dodnes neúnavně vede a repertoár vybírá a cizeluje naše umělecká vedoucí Soňa Plzáková. Budiž jí trvalá chvála a dík.

Včera jsme se zpěvem rozloučili s Doc. Leošem Neumanem, který byl u zrodu MS a dal nám tehdy nejednu cennou radu do vínku. Budiž mu země lehkou.

Pro zajímavost – do dne sepsání této zprávy se uskutečnilo 339 organizovaných zkoušek. Stane se, že si i na zkoušce pozpíváme jen tak pro radost. To ale neznamená, že ledabyle. To by nás dnes už ani nebavilo.

Kde jsme se předvedli

Od zatím poslední zprávy ze 6. 6. 2018 se MS zúčastnil/podílel zejména na následujících akcích:

- Vánoce ve SKP 2018;
- Setkání lidových muzik 2018;

- Vystoupení ve Spektu Karlín 2018;
- Zájezd Chorvatsko 2018;
- Vinobraní v Troji 2018;
- Moravský ples 2019;
- Výstava vín s koštěm 2019;

a další akce se zpěvy volnými i organizovanými – setkání Krúžků, vinobraní na Kampě, apod., občas bohužel i nějaký ten pohřeb.

Co bude dál?

MS je nadále ustálený, schopný dalšího fungování i vývoje. Komukoliv jsme otevření, každý s potenciálem přínosu je vítán.

Poděkujeme všem, co nás podporují, naší muzice, chasě, dívčímu sboru, výboru i panu starostovi SKP, členům i dalším příznivcům, co nás občas pochválí.

A našim partnerkám a rodinám, že nám to trpí.

JOŽKA ŠENK
8. 5. 2019.

Dajme si po štampli!

Dopočítali jsme se s Vojtou Bětákem, že letos to bylo už po šesté, kdy se konal na březnové besedě košť pálenek.

Vedle nich se samozřejmě, jak se dobrým zvykem, ochutnávaly i likéry. O tom, že je tato kratochvíle již tradičním očekávaným zpestřením, svědčí i počet vzorků ke košťování. Letos jich bylo přineseno pěkných 42 od 28 vystavovatelů, sběračů, mladých chemiků a vůbec všech, kteří se chtěli podělit o své výtvořry. Nejvíce byla jako obvykle zastoupena kategorie slivovice s 15 vzorky. A i letos byla možnost dát hlas tomu vzorku, který krůžkařům nejvíce zachutnal.

Po sečtení hlasů byli jako vítězové vybráni tito: v kategorii slivovice nejlépe obstál Dušan Macháček a narušil tak linii soupeření o vítězství mezi Vojtou Bětákem a slivovicí naší domácí lipovské produkce. A to se Vojta na košť vyzbrojil slivovicí nachystanou na brzkou svatbu! V kategorii hruškovice nejvíce chutnala pálenka donesená Alenou Machajdíkovou. Nejlepší meruňku vypálil pan Střecha a v kalvadosu byl jako vítěz vybrán pan Smejkal. Z kategorie nazvané jako „ostatní“ krůžkařům chutnala a nejvíce hlasů dostala směs

špendlíku a mirabelky Zdeňka Kaminského. Závěrem podotýkám, že alespoň poslední kategorie byla obhájena – z likérů byl dle hlasování jako nejlepší vyhlášen bezový likér s vanilkou mého otce Romana Jagoše.

Za pořádání tohoto i předešlých košťů patří velké díky Vojtovi Bětákovi! Nejen, že se stará o organizaci, ale sám také dodává vzorky, krájí slaninu, chleba a sýr a nosí lavory na vypláchnutí košťovaček. Což je záslužné! Dále patří poděkování všem z Chasy, kteří došli pomoci nalévat a cimbálové muzice Žandár. A velké díky především všem, kteří se podělili o své pálenky a likéry.

SEZNAM VYSTAVOVATELŮ:

- **slivovice:** Běták, Dekář, Halamka, Jagošová, Kaminský, Kučerka, Macháček, Machajdíková, Řehořík, Slovák, Smetanová, Šmeralová
- **kalvados:** Smejkal

- **hruškovice:** Halénka, Kocián, Kučerka, Slovák, Švorba
- **meruňka:** Čamrová, Machajdíková, Skuhravý, Střecha
- **ostatní pálenky:** Hrušťák (třešeň), Jagoš (broskev), Kaminský (špendlík + mirabelka), Martínková, Medek (vínovice)
- **likéry:** Bajko (bylinka, švestka), Jagoš (aloe, bez + vanilka, bez + badyán, medovina), Kučerka (muchovník), Machajdíková (ořechovka), Slámová (ostružina + káva), Vogničová (ořechovka, bezinka)

Několik poznámek místo závěru:

Po koštu již přišlo do naší domácnosti

i několik objednávek. Zcela upřímně musím sdělit, že krůžkařské nadšení pro otcovo vaření a následnou distribuci nasládlého čehosi nesdílím, neboť vzorky hodnotím chuťově jako odnož sladkých gumových medvídků říznutých bezinkovou limonádou. Ale do příštího koštu se pokusím své stanovisko přehodnotit.

Když jsem na konci besedy odcházel, vypadalo to, že všichni zúčastnění stále vidí a někteří dokonce tvrdili, že se jim zrak výrazně zlepšil.

Tož, vejdi a neuškod! Na Vaše zdraví, na tento aj ten další košť!

ANIČKA JAGOŠOVÁ

Hody, hody, slavný hody...

Povím vám o slavných Kyjovských hodech docela z jiného úhlu. Letošní hody pro mě byly jinačí, než ty předchozí, neb jsem to byla já a můj milý Kuba Švorba, kdo se představili jako noví stárci Slováckého krůžku. Díky tomu se mi hody vybavují jako krásná mlhavá vzpomínka víru barev a muziky. Ne snad proto, že by za to mohla snaha chlapců udržet stářeččin pohárek plný. Na pití a jídlo jsem měla pramálo pomyslení.

Celé veselí začalo už ráno v bytu páne Švorby. Vlastně ne, začalo už v pátek, kdy vyrazil

kočár ze Zlína s náloží koláčků, klobásek a sliovovice. Podobné spřežení vyrazilo i z Kyjova se sudy nejlepšího vína. V páteční večer se degustovalo a v kotli se vařil guláš, aby nebyla chasa o sobotních přípravách o hladu. V sobotu jsme se tedy sešli u Kuby a při pokračování

degustací děvčata zdobila hodový věnec, chystala voničky a chlapanci je rozveselovali zpěvem a vyprávěním. Celá nádhera (věnec i chasa) se odpoledne přesunula do divadla Gong, aby se slavnostně vyzdobil sál. Přípravy byly v plném proudu a všechno klapalo jak mlýnské lopaty – mohla jsem se tedy za doprovodu svých kamarádek jít nastrojit do kyjovského kroje. To vám byl maratón! Tolik spodnic jsem na sobě jakživ neměla, a že to byla tíha. Všechny musely být pořádně utažené, aby vydržely na svém místě

celý večer. Potom ještě plyška a fěrtúšek, rukávce, kordúľka, čepec a nakonec rajda. Krabúvky už jsem si sama nenazula. Sláva mohla začít.

Mezitím přišli hosté a chlapi s muzikou zahájili obchůzku po dědině, tedy kolem sálu, ven do haly a zase zpátky, dvakrát dokola! Ale ještě jsme nedostali svolení od pánů radních. Přečetly se všechny regule a nařízení a se slibem, že budou dodrženy a za pomoci dobrého vína a za všeobecného jásotu byly hody povoleny! Stáreček potom za zpěvu zabušil na dveře (na stěnu vedle opony) a já vyšla držíce klobouček, za mnou moje věrné kamarádky. To vám byl pohled! Celý sál plný lidí a tolik krojovaných mezi nimi! Stárek ještě přinesl hodový věnec, přičemž mu přistálo na hlavě jablko, které se z věnce skutálelo a všechny to náramně

pobavilo. A včil – sólo pro stárky! Muzika hrála a my vířili v tanci, kolem naši kamarádi a všichni, co mají v lásce Moravu. Chlapi pak přinesli židle, my byli zvednuti nad hlavy, připili si a u toho se velice snažili nespadnout. Tíha spodnic a celého kroje začínala být znát. Potom ještě sólo pro stárkovy a stárčiny rodiče a už Kuba poručil kyjovské skočné. Muzika začala „V Kyjově na rohu...“, tu moji nejoblíbenější a už se hrálo, pilo a zpívalo, zkrátka hodovalo. Chlapi verbovali a zpívali, děvčata se točila a zpívala a všem to náramně slušelo.

Tož to byly ty naše Slavný hody. Srděčko mě pořád hřeje, když si na ně vzpomenu. Zbývá ještě poděkovat našim kamarádům a všem krůžkařům, že se to tak krásně povedlo.

BARČA HUBÁČKOVÁ

Vánoční beseda očima stárka

Předvánoční čas je pro mnohé časem setkávání s rodinou a přáteli.

Vzhledem k tomu, že se vždy na vánoční svátky vracím zpátky domů do Kyjova, je pro mě Vánoční beseda právě tím místem, kde se setkat s přáteli z Krůžku, popřát si krásné svátky a vše nejlepší do nového roku. Ozdobou tohoto letošního předvánočního setkání byla jako vždy vánoční hra ze sbírky Františka Sušila v současné době v podání těch nejmenších, kteří jsou budoucností nejen pro chasu, ale i pro krůžek jako takový. Nacvičování této hry se jako vždy s velkou vervou ujala Mirka Sochorová. Její snažení, stejně jako účinkující samotní, sklidili velký potlesk, který jim byl nejen poděkováním, ale i povzbuzením do let příštích.

Vánoční beseda pro mě, a doufám, že i pro Vás, byla časem zastavení se a příjemného naladění. Sice v červnu, ale i tak vám všem přeji, ať se vám v tomto roce daří, a v prosinci se znovu sejdeme na vánoční besedě.

JAKUB ŠVORBA

Dyž PAN verbíř... aneb hop, šohaj!

Zhruba od prosince loňského roku jsme s Vládou Ulčarem začali realizovat neotřelý nápad: pozvat do Prahy někoho, kdo by naučil naše šohaje zase o něco víc cifrovat. A rozhodli jsme se pro jednoho z nejpovolanějších. Volalo se (právem) tak řečenému králi slováckého verbuňku, Eriku Feldvabelovi do Starého Města. (Pro lepší orientaci: Staré Město se dle místních obyvatel nachází nedaleko bezvýznamné Bohem zapomenuté, takřka zemědělské usedlosti, Uherské Hradiště u Starého Města). Překvapilo a potěšilo mě Erikovo nadšení pro cestu do Prahy, ale ještě více nás oba překvapilo a zaskočilo porovnávání plných diářů a kalendářů a zprvu marné pokusy o nalezení vhodného termínu pro pořádání semináře.

10. března v neděli se ovšem stal zázrak a 15 statečných z řad Chasy a Rosénky se sešlo kolem půl desáté v Karlínském Spektru, aby vyměnili nedělní kázání velebného za slovo Erikovo. Kluci měli možnost

se během dopoledne a části odpoledne naučit cifry, variace a výskoky z uher-skohradištského verbuňku, nechat si poradit a společně vypilovat vlastní projev a zeptat se na verbuňk i z ostatních regionů. Také se dověděli něco k tomu, jak tanec vznikl (Erik zarytě tvrdil, že pravlastí verbuňku je Staré Město, s čímž jako již diplomovaný etnolog nemohu souhlasit), podívali se na staré záznamy a s komentářem prošli záznamy nové. Cennou zkušeností určitě byla i možnost vše procvičit nejen „na počítání“, ale i s muzikou, čímž děkuji Martinovi a Petrovi Molčanovým, kteří se ochotně společně se mnou podíleli na semináři jako hudební doprovod. Aby dobře bylo, Vláda nás zásoboval vínem a od nás z trouby byly těsně před začátkem semináře vytaženy vdolečky.

Z ohlasů tanečníků to vypadá, že seminář byl úspěšný. Naprosto nadšená jsem odcházela i já – zvednuvší úroveň verbuňku přítomných se na mém

nadšení podepsala jen částecně, neboť radostný výraz jsem držela už od prosince vždy hodinu před a dvě hodiny po telefonátu s Erikem. Ten dokonce, zřejmě pod vlivem vína, slíbil, že se rád do Prahy za účelem dalšího semináře verbuňku vrátí, nebo pošle odpovídající náhradu – Jakuba Tomalu. Nevím, zda verbíři, ale já se rozhodně těším!

Kdybyste náhodou nevěděli, kdo je Erik Feldvabel...

- pochází ze Starého Města
- byl vítězem strážnické Soutěže o nejlepšího tanečníka slováckého verbuňku v letech 1998, 1999, 2000 a 2003
- nyní je porotcem Soutěže o nejlepšího tanečníka slováckého verbuňku
- také je porotcem Národní přehlídky dětských verbířů (pořad festivalu Kunovské léto)
- má zdatného nástupce v synovi Robinovi, který už se také probojoval do strážnické soutěže.

ANIČKA JAGOŠOVÁ

Plánované akce

červen 2019 až duben 2020

DATUM	AKCE	MÍSTO
15. 6. 2019	Setkání Slovákých krúžků	Znojmo
11. 9. 2019	Beseda u cimbálu	středa 19 hod. KD Gong hraje CM Žandár
14. 9. 2019	22. ročník Trojského vinobraní	Trojský zámek, Praha 7
9. 10 2019	Beseda u cimbálu – 6. Buchtobraní	středa 19 hod. KD Gong hraje CM M. Sochora
13. 11. 2019	Beseda u cimbálu – Výroční členská schůze	středa 19 hod. KD Gong hraje CM Žandár
23. 11. 2019	Kateřinské hody	středa 19 hod. KD Gong
11. 12. 2019	Vánoční beseda u cimbálu	středa 19 hod. KD Gong hraje CM M. Sochora
8. 1. 2020	Beseda u cimbálu	středa 19 hod. KD Gong hraje CM Žandár
12. 2. 2020	Beseda u cimbálu	středa 19 hod. KD Gong hraje CM M. Sochora
22. 2. 2020	64. Moravský ples	sobota 19:30 hod. Palác Žofín
11. 3. 2020	Beseda u cimbálu	středa 19 hod. KD Gong hraje CM Žandár
duben 2020	24. Výstava vín	neděle 13:30 hod. Praha 3 hotel Olšanka
Třetí středy v měsíci	Pohodové večery s CM Žandár	Vinárna Šenkovna Hraje CM Žandár

Členská základna 2019

Stav členů k 30. 5. 2019: 223, z toho mužů 107, žen 116

Věkový průměr členů 60,5 let

z toho věkové kategorie:

	90-97	80-89	70-79	60-69	50-59	40-49	30-39	20-29
počet členů	7	26	58	39	17	34	28	14
t.j. %	3,1	11,6	25,9	17,3	7,6	15,4	12,4	6,2

Nejstarší členové:

Dana Zátopková 97 roků
Libuše Domaninská 95 let
Jaroslav Blažek 92 roků
Alena Šislerová 91 roků
Alois Drhlík, Ladislav Dřínek, Magda Radová všichni 90 let

Nejmladší členové: Anička Jagošová, Magdalena Kovářová 23 roků
Adéla Švorbová, Barbora Šmídová 24 roků

Vývoj členské základny v letech 2010–2019

Rok	Zařazeno nových členů	Vyřazeno	Úmrtí
2010	16	5	6
2011	11	–	2
2012	9	29	7
2013	5	–	6
2014	10	–	5
2015	10	–	2
2016	11	11	3
2017	7	3	7
2018	9	7	9
2019	10	8	2

Od roku 2010 se výrazně zvýšil počet nových členů (jedná se především o mladé).
Vyřazeno bylo 63 členů. Jde o členy, kteří neplatili roční členské příspěvky.

Zpracovala
HELENA ŠÁLOVÁ

Vínečko, né voda... treba je kyselé, ale je veselé!

Víno je současný život lidského už od nepaměti. S vínem se slaví i truchlí, o víně se mluví, víno se opěvuje a především víno se s láskou pije napříč národy (a také okopává). V našem měřítku stačí zmínit, že skoro každá dědina na Slovácku má svého vyhlášeného vinaře. A v každé dědině na Slovácku se najde někdo, jehož víno sa pit nedá aj dyby už nebylo co pit. Pak se rodí odrůdy jako trojchlápkové víno – prostřední sotva ide a dvě ho držá z obůch stran nebo podoknové víno – lepší obéjít chaľupu naokoľo lebo podľézt dũle pod oknẽm, enom aby nenalẽli pohárek teho jejich najlepšio ...

Takové víno ale určitě na našem koštu nenajdete! Už po 23. měli krůžkaři i ostatní přespólní možnost ochutnat během výstavy vín ty největší skvosty z Moravy a Čech, které se podařilo během svazu Vládovi Ulčarovi a Rostovi Mazáčovi nasbírat. A už po 23. bylo na koštu vína plno. Tradičně mu předcházelo popisování jednotlivých lahví. Při něm se sešla stálá sestava. A není ostuda zapírat, že další ruce by se bývaly hodily... Přece jen popsat 486 vzorků v osmi lidech není legrace. V pondělí před koštem, také již tradičně, proběhla degustace, při které byl vybrán šampion výstavy. Letos se hodnotilo veřtľínské zelené, a to v množství 86 vzorků. Odborná porota složená ze sommeliérů společně s laickou komisí sestavenou ze členů Krůžku (Mirek Řiħa,

Vláda Ulčar, Ondra Sameš, Toníček Houska a Petra Slámová) ocenila následující: ze suchých vín na prvním místě Vinařství Volařik, laická komise vybrala Vinařství U Šťastných; na druhém místě Vinařství Mikrovín a ZD Němčičky, za laickou komisí Bábíček a Vacenovský a třetí místo Vinařství Sedláček společně se Znoví-

nem Znojmo a Patria Kobylí za laickou komisí. Z vín se zbytkovým cukrem obsadili bednu na prvním místě ZD Němčičky, a to v hodnocení obou komisí; na druhém místě víno Mgr. Petra Netopilíka opět shodou obou komisí a jako třetí Znovín

Znojmo u odborníků a Znovín Znojmo společně s Vínem Skrášek u komise laické.

Samotný košt – správně výstava vín – proběhl v neděli 14. dubna v hotelu Olšanka. Milovníci vína měli možnost ochutnat 486 vzorků od 155 vinařů, z toho 352 vzorků vína bílého, 89 červeného a 45 růžového. A jako sladkou tečku 3 vzorky medoviny. Bylo tedy z čeho vybírat. Ke koštování vyhrávala cimbálová muzika Martina Sochora. A dveře se netrhly.

Závěrem poděkování: vinařům, kteří poskytli vzorky ke koštování, Vládovi Ulčarovi a Rostovi Mazačovi za svoz vína – třídní cestování po Moravě, při

kterém (jak tvrdí) vlastně sami neokoštují skoro nic. Tomášovi Slámovi za veškerou organizaci spojenou s koštěm samotným, ale i uložením vín v Praze a následným zajištěním hladkého průběhu hodnocení vybraných vzorků. A konečně všem nalévačům, popisovačům a dobrovolným vinným muškám, které se podílí na „pražských“ přípravách koštu – za všechny jmenovitě Petrovi Smetanovi a Vojtovi Bětákovi, který mimochodem letos vyhodnotil, že než jít v neděli na košt, radši se v sobotu před ním ožení.

Tož, abysme sa napili a další košt chválili ... Na Vaše zdraví!

ANIČKA JAGOŠOVÁ

Zapletačky

Pocházám z dědiny, kde až tak do šedesátých let šecí chodili v kroji. Jak ve všední deň, tak o svátkách.

Po celou školní docházku sme my žákyně měly sukňu, jupku, zástěru a na hlavě šátek. V sukňách jsme aj cvičily, skákaly sme aj skok vysoký. Učitelé byli na mrtvicu. Ale ve druhěj třídě paní učitelku napadlo, že budeme cvičit bez sukni. Tak sme sa vyslékly do bombardáčků. Já sem měla bleděmodré, co naši vyměnili s nějaký podomní obchodnicú za lístky

na maso. Ty sme nepotřebovali, jedli sme králíků. A tak sme cvičily. Já enom jednu rukú, lebo druhú sem si držala flek na gatkách od nejakého kuřinca, do kerého sem si negeď na dvoře sedla. Než

sme stačily odejít ze školního hřiště, celá škola byla v oknech a smíli sa nám. Víc-krát sme sa nevyslékaly. Sukně zvitězily. A mívili sme nářečím, to sa také učiteľom nepodařilo změnit.

Dyž sme vyšly školu, začaly sme chodit v svátečním kroji, najprú na církevní slavnosti a potom aj k muzice. Podlužácký kroj patří mezi najpěknější. Převládá bílá výšivka na fěrtochách, rukávcách, obojkách, šnurkách. Chodí sa buď v rožkách – to je taký čepec z tvrdého papíru potahnutý červeným brokátem ozdobený malovanými mašlama nebo ve věnci z drobných umělých kvítků, nebo zvlášť sváteční je čepec – rúža. K temu patří krásný, ale složitý účes – v předu „na zahrádku“, vzadu je upletený „koš“.

My sme všecy nosily copy až do pasu a před svátky sme sa chodily česat k zapletačkám – tetkám, co to uměly zaplétat. Bylo to složité a uplést taký účes trvalo několik hodin. Vlasy sa namastily olejem, aby pěkně ležaly na hlavě. Vpředu zapletačka sčesala vlasy do čela, asi tak na 5 cm. Po obvodu plétla copánek,

z kerého jehlicí vytahovala cangličky. Nekerá plétla „na drobno“, nekerá vytahovala cangličky větší. Uměním bylo, aby zahrádka lemovala obličej a nigde neodstávala. Potom naplétla ozdobné copánky, kerýma sa obtočila učesaná část nad cangličkama. Ostatní vlasy sa vzadu stahly do uzlu, z kerého zaplétacka upletla čtyry díly široké kolem 10 cm. Pletla podobně jak sa tká, nebo sa plete prútěný koš. Tyto pruhy sa upevnily na hlavu – dva po obvodu, dva na dýnko. Rožky sa připevnily k účesu jehlicama s ozdobnýma skleněnýma kuličkama. Negdy sme jezdily aj do susedních dědin k zaplétackám, lebo děvčat bylo hodně a zaplétání bylo pracné, tož aby sme byly zapletené všecky.

Potom ale začaly děvčata jezdit do škol, a to vyžadovalo, aby chodily „za paničku“ v sukni a halence. A začaly si aj stříhat vlasy. První sa u nás ostříhala Anča Červenková – šla na ekonomku do Hodonína. To byla tak nevídaná věc, že my, jako děcka sme sa střídali u jejich vrát, aby sme sa podívali díru po vypadlém suku, jak Anča krúžlá erteple a má ostříhanú hlavu. A protože časem tých ostříhaných děvčat bylo čím dál víc, skončilo málem aj zaplétání. Nebylo z čeho zaplétat a děvčatom z rožků trčala trvalá ondulace. No moc pěkné to teda nebylo. Dnes sa to našťestí vyřešilo. Sice také nic moc, ale pořad lepší, než ta strašná trvalá. Zaplétacky sa naučily zaplétat zahrádku z ustříhlých vlasů na stuhu, kerá sa uváže kolem hlavy a koš také ide uplést. Je to jakž tak zachráněné.

Účes u kroja je ošemetná věc. Dobře sú na tem děvčata v kyjovském, horňáckém nebo hanáckém kroji, ke kterým patří šatky. Ostatní sú oblečené v pěkných krojách, ale na hlavách mají účesy, keré celkový dojem dokážú hodně pokazit. Vidíme to třeba u zpěvaček dechovek a cimbálek.

Myslím, že by sa občas měly na sebja podívat kritickým okem.

V bojanovském nářečí vzpomínala
JOSEFKA JORDÁNOVÁ

Verbují, verbují... tentokrát o historii

Byla jsem požádána, abych napsala něco málo o slováckém verbuňku. Zřejmě nikoho neznepokojilo, že už několikátým rokem strkám nos do výsostně mužského území a snažím se vidět zatím neviděné a popisovat zatím nepopsané. Že se zatím neozvali žádní zlí jazykové, mě samozřejmě těší. Možná je důvodem i to, že před každým výletem mezi verbíře se snažím ze sebe v předcházejících několika hodinách s vypětím všech sil udělat člověka, což je například třetí den Strážnických slavností, nebo po několikahodinové cestě vlakem opravdu kumšt. Následně také většinou celkem zdatně prokazuju schopnost zdánlivě smysluplně konverzovat i nad druhou otevřenou sedmičkou a nešetřím znalostmi a pochvalami projevu mnou zpovídaného verbíře. Ale co by člověk pro vědu a výzkum neobětoval, že ... Ovšem zatím se to vždycky vyplatilo. I proto, že jsem

si snad ještě nikde neutrhla žádnou velkou ostudu, jsem se rozhodla pustit se do drobného povídání o verbuňku i ve Vědomosti. Začneme pro tentokrát historií...

Slovácký verbuňk je individuálním mužským projevem. Je to spojení tance a zpěvu, individuality i hrdosti, vlastního vyjádření i tradice. Přesto, že je verbuňk sólovým projevem, tančí se většinou hromadně a při různých příležitostech. Na Slovácku můžeme vidět šest různých stylů verbuňku podle jednotlivých oblastí. Ale o tom příště.

Původ verbuňku je odvozován od starších mužských individuálních tanců, tzv. tanců do skoku, které jsou založeny na vyskakování do výšky. Jedná se o rituální tance – jak vysoko tanečník vyskočí, tak vysoké bude obilí. Název tance ale odkazuje na jiné kořeny. Německé slovo werben (od něj odvozenina Die Werbung) znamená

verbovat, najímat, odvádět na vojnu. A právě odvod na vojnu byl jednou z příležitostí, kdy se verbuňk tančil. Prameny tvrdí, že jeji tančili profesionální vojenští tanečníci – verbíři, aby nalákali odvedence k upsání se k vojenské službě. Takovéto odvody na vojnu za účasti vojenských tanečníků trvaly v Českých zemích až do roku 1781. V tomto období se, dle tvrzení etnomuzikologů a etnologů, také verbuňk začíná uplatňovat jako tanec odvedenců, kteří se jím loučí s domovem. Jak tehdy verbuňk vypadal, o tom prameny mlčí. Verbuňk jako lidový tanec se objevuje až v první polovině 19. století. Z roku 1804 pochází vůbec první doklad o tom, že chlapci odvedení na vojnu během odchodu na ubytovnu poskakují v rytmu hudby. Zda se však jedná opravdu o verbuňk, není jisté. První píseň uvedená jako verbuňk se objevuje v Guberniální sbírce. Je datována k roku 1819,

pochází pravděpodobně ze Žďánska a začíná slovy Juž sem přišel, daj že mi.

Do konce 19. století se verbuňk rozšiřuje po celém Slovácku ve formě skoků a poskoků, dřepů a dalších figur, které jsou vidět především v různých průvodech. Například na Hornácku by se jako první forma verbuňku dal označit tanec verbunk (zde opravdu „n“ bez háčku) Jací tací. Po odzpívání stejnojmenné písně následuje tanec obsahující jediný krok, tzv. zakládačku. Zakládačka je prvkem zařazovaným do tance napříč regionálními styly. V oblasti Strážnicka se v pramenech objevují zmínky o tanci do skoku, jehož existenci zapsal František Bartoš a také o tanci cifra. Cifra prý vycházela z tance do skoku, později do ní byly přidávány další více taneční prvky. Nejdříve se cifra tančila pouze jako mužský tanec předcházející párovému danaji, později se začala tančit samostatně. Cifra a verbuňk byly, dle dostupných materiálů, dva rozdílné tance. Postupně se ale rozdíly zcela smazaly a zbyl

verbuňk. Verbuňk z Uherskohradištska se jako samostatný typ objevuje až během první světové války v Mařaticích, kde ho zachytila Zdenka Jelínková. Další zprávy pocházejí z Traplic, kde se objevuje cifrování ve svatebním průvodu. Na Uherskobrodsku byl tanec podobný verbuňku zaznamenán již na konci 19. století v Tomkově sbírce jako čardáš Husár pije, gajdoš platí. V případě Kyjovska byly dříve, než tanec samotný zaznamenány písně označené jako verbunk (na počátku 19. století) nebo cifrování (zápis Františky Kyselkové z roku 1932). První zmínka o tanci jako takovém pochází z vyprávění Klimenta Navrátila, jenž vzpomíná na tanečníky ze 40. let 20. století. V tomto období také skupina z Kyjovska předvádí dle příslušného programu tanec verbuňk v rámci vystoupení v Radiopaláci v Praze. První zmínky o podlužáckém verbunku (zde také bez háčku nad „n“) přináší sbírka tanců a písní z ranšpurského panství v Dolním Rakousku, a to už z roku 1819.

Sbírka popisuje jistý svatební tanec, jehož součástí jsou potlesky a vyskakování a další variace. Možná se nejedná o zápis verbunku, ale hošijí, ze kterých současný verbunk jednoznačně vychází. Znovu se verbunk objevuje v materiálech z roku 1836 v korespondenci brněnskému krajskému úřadu, kde místodržící na Podluží popisuje vyskakování chlapců během párového tance. Hanácké Slovácko je svým způsobem regionem nejmladším. Národopisci se mu začali věnovat až na konci 19. století. A právě z tohoto období pochází i zpráva Jana Herbena, kde píše o chlapcích hopkajících kolem máje během hodů. V první polovině 20. století se obdobný popis objevuje v tzv. Šoupalově pozůstalosti, kde jsou stejně jako v předchozím případě popisovány hody a tance pod májí.

Toliko o vzniku a nejstarších podobách verbuňku napříč Slováckem. A o jednotlivých regionálních stylech a zápisu do UNESCO zase příště.

ANIČKA JAGOŠOVÁ

Praha nás přivítala s otevřenou náručí

Praha. Pomyslné zakončení plesové sezóny již tradičně uspořádal Slováký krúžek v Praze, jehož jarní termín Moravského plesu je příjemným oživením postního období. Už 63. ročník této největší krojové veselice letos připadl na 23. březen. A Slováký krúžek byl samozřejmě také u toho.

Naši výpravu jsme zahájili v sobotu o půl čtvrté odpoledne, kdy jsme vyrazili autobusem směr Praha. Ne úplně krátkou – a přízněji se to otevřeně, na českých dálnicích ani ne přímo příjemnou – cestu jsme si vylepšili řadou písní a do hlavního města naší republiky jsme dorazili správně naladěni.

Vřelé přivítání od našich pražských kolegů. Následoval převlek do krojů a než byste řekli „švec“ již jsme čekali na slavnostní defilé všech krojovaných účastníků. A že se bylo na co dívat! Krásu a pestrost svých krojů předvedly například chasy z Podivína, Němčiček, Velkých Bílovic, Čejkovic, Hovorán či Krumvíře; také mužské sbory z Kunovic a Kostic, Soubor písní a tanců Dolina ze Starého Města, soubor Kopaničár ze Starého Hrozenkova či Národopisný soubor Týnečáci z Velkého Týnce.

Náš krúžek se samozřejmě nenechal zahanbit a také svou měrou přispěl ke krojové rozmanitosti plesu. V Praze jsme předvedli kroje od Kyjovska a Strážnicka, přes Uherškovobrodsko a Kopanice až po Hornácko. A stejně regionálně rozmanité byly i taneční příležitosti. Vedle dechové hudby Podlužanky, která hrála ve Velkém sále, jsme mohli rozvířit sukně v rytmu hned u několika cimbálových muzik. Z naší strany patrně největší ohlas a návštěvnost na parketu měly CM Kopaničár a CM Bálašáci, hned v závěsu se však držely i cimbálová muzika Slovákého krúžku v Praze či CM Žandár.

Skvělá atmosféra, která po celou dobu na Žofíně panovala – ostatně jako každý rok – způsobila, že než jsme se nadáli, již jsme se museli chystat k odjezdu. A tak jsme vyzuli protančené boty a spokojeně unaveni vyrazili k domovu.

ANDREA GABRIELOVÁ

Paměť země

Kulatá výročí významných brněnských institucí

Libor Jan

V letošním roce si několik významných brněnských či lépe řečeno moravských institucí připomíná kulatá výročí. Jde o Moravský zemský archiv, Matici moravskou, Časopis Matice moravské, Archiv města Brna a sborník Brno v minulosti a dnes, Historický ústav a Ústav pomocných věd a archivnictví Filozofické fakulty Masarykovy univerzity.

V roce 1836 byl z iniciativy Aloise Vojtěcha Šembery zřízen fond pro vydávání českých knih na Moravě s názvem Matička moravská, nikoli bez inspirace ze srbské Vojvodiny, kde byla roku 1824 založena Maticе srbská (slovo „matice“ znamená v srbštině včelí úl s královnou). Matičku měla vystřídat v roce 1848 založená Jednota moravská, nepovedlo se jí však uvést v život. Dne 17. dubna 1849 se v Brně sešli vlastenci v počtu přibližně sedmdesáti (přítomen byl i Karel Havlíček, který o události referoval v Národních novinách) a založili Národní jednotu moravskou sv. Cyrila a Metuda. Ta byla úředně schválena po mnohých peripetiích 1. listopadu 1849. Starostou byl zvolen František Matouš Klácel, jednatel A.

V. Šembera a pokladníkem Alois Pražák. Mezi zakladateli byli krom uvedených Egbert Belcredi, Petr Chlumecký, Jan Ohéral, augustinián Tomáš Bratránek, Jan Helcelet, Bedřich Sylva-Taroucca, z Čech pak

F. Palacký, K. Havlíček, František Brauner či J. E. Purkyně. Po vydání nového společovacího zákona 31. prosince 1851, který podstatně přitvrdil, hrozilo splnutí jednoty s Maticí českou, případně její zrušení. Nakonec přijalo valné shromáždění Národní jednoty 1. března 1853 nový název Maticе moravská, což nabylo po oficiálním schválení nových stanov platnosti od 18. ledna 1854. Maticе se zpočátku věnovala různým vědeckým oborům, historii, moravské vlastivědě, etnografii, filologii i dalším oborům, aby se posléze na přelomu 19. a 20. století vyprofilovala jako odborný spolek se zásadním důrazem na historii. Maticе tedy slaví v letošním roce 170. výročí.

Od ledna 1869 začala Maticе vydávat nové periodikum, které neslo název Časopis Matice moravské; vůdčími osobnostmi zde byli Vincenc Brandl a František Bartoš, mj. sběratel lidových písní. Po krizi

v letech 1883 až 1890 se ČMM, jak se název časopisu zkracuje, od roku 1891 vydává pravidelně, v současnosti dvě čísla ročně s přibližným rozsahem kolem 500 stran. ČMM, který je dnes specializován na historickou vědu, tak letos oslavuje 150 let od svého založení.

Moravský zemský archiv byl v podstatě založen v roce 1839. Tohoto roku totiž císař Ferdinand V. schválil usnesení moravského zemského sněmu – povšimněte si, v tomto čase habsburské monarchie měla Morava svůj zemský sněm – o založení zemského archivu, jehož vedoucím (zemským archivářem) byl jmenován Antonín Boček, rodák z Bystřice nad Pernštejnem, který vykonal mnoho dobrého, ale také zatížil moravské dějiny řadou falz, která si vymýšlel, aby mohl dokazovat svoje hypotézy. Protože začal vydávat moravský diplomatář (sbírku středověkých listin), neměl problém falza včlenit mezi pravé kusy. Jeho falzátorskou činnost zjišťovali někteří historikové již na přelomu 19. a 20. století (Vincenc Brandl, Berthold Bretholz), komplexně potom věc zpracovali Jindřich Šebánek a Sáša Dušková před a po 2. světové válce.

K dalšímu rozvoji a proměnám archivu došlo po roce 1855, kdy byl ředitelem jmenován Petr rytíř Chlumecký a zemským archivářem Josef Chytil. Krom Bočkovy sbírky originálů i opisů důležitých dokumentů začal archiv nyní přebírat archivní soubory zemských orgánů i úřadů, následně pak fondy klášterů zrušených za Josefa II., archivy některých měst, a získal také dvě soukromé

sbírky, Cerroniho a Promberovu. Na Chytilovu práci navázal na počátku 20. století zemský archivář Berthold Bretholz. Pro archiv získal celé patro v nově postaveném zemském domě (Žerotínova 3/5), předtím archiv sídlil na České 7 a úplně na počátku v místodržitelském paláci (bývalý klášter augustiniánů u sv. Tomáše). V roce 1931 se do zemského archivu dostal mimořádně cenný soubor zemských desek, který je dnes zapsán mezi národní kulturní památky. Počet archiválií neustále narůstal a archiv musel využívat vzdálené depozity. Po roce 1989 se začalo jednat o výstavbě nové moderní budovy. Po několikaletém vyjednávání se nakonec v roce 2005 přikročilo k výstavbě nové budovy na rozhraní katastrů Bohunic a Nového Lískovce, která byla dokončena v roce 2007, a do roku 2009 sem byly svezeny materiály ze vzdálených depozitářů. Moravský zemský archiv tedy letos oslavuje 180 let svého trvání.

Druhý z brněnských archivů, Archiv města Brna, byl vlastně formálně založen v roce 1929, kdy se prvním městským archivářem stal Jaroslav Dřímál, archiv ale navazoval na sbírku městských listin, účtů a právních knih, která vznikala již od středověku, vlastně od založení města ve 30. letech 13. století. Je v něm tedy uloženo i velké privilegium krále Václava I. z roku 1343, kterým se vlastně městu udělují některé výsady, ale též základ městského práva, kterým se pak Brno řídilo a stalo se vzorem (odvolací stolicí) mnoha malých měst a městeček na jižní Moravě. Brněnské právo patřilo do skupiny jihoněmeckých městských práv.

V Archivu města Brna se nacházejí některé velice hodnotné soubory, jedním z nich je sbírka středověkých rukopisů kostela sv. Jakuba, knihovna hraběte Antonína Bedřicha Mitrovského, sbírka fotografií, které pořídil fotograf a člen obecní rady Josef Kunzfeld na samém počátku 20. století před asanací některých starobyklých částí města, které tehdy byly odstraněny, např. královské kaple P. Marie na dnešním Dominikánském nám. (dříve Rybný trh). Po dlouhou dobu archiv sídlil na Nové radnici, tam ale zůstalo nyní jen oddělení starých listin a rukopisů, archiv jako takový působí

v adaptované budově v Černovicích. Oslavuje tak v letošním roce 90 let od svého institucionálního novodobého založení.

V tomto roce také slaví Masarykova univerzita a s ní též Historický ústav Filozofické fakulty (100 let) a Ústav pomocných věd a archivnictví (zavedení archivního studia jako samostatného oboru v roce 1949). Uvedené instituce se proto dohodly zorganizovat ve dnech 6.–8. listopadu tří denní konferenci s názvem Paměť země, kde by o minulosti, přítomnosti, ale i budoucnosti uvedených institucí hovořili naši přední odborníci.

Tradiční lidová kultura – výkladní skříň státu?

Dějiny jsou prezentovány symboly, přičemž se určité předměty staly významovými nositeli naší osobní a v širším záběru i národní identity. V okruhu těchto předmětů narážíme znovu a znovu na trojrozměrné doklady zdánlivě dávno vyhaslé venkovské kultury. Některé projevy tradiční lidové kultury s důrazem na oděv či architekturu byly díky jasnému poselství, které je v nich obsaženo, dokonce povýšeny na národní symboly. Nabízí se otázka: proč? Odpověď je zdánlivě jednoduchá: protože tyto projevy – především pak tradiční lidový oděv, hudba, architektura – jsou snadno pochopitelné nejen v rámci vlastního státu, ale i za jeho hranicemi. I pro nezastvené vysílají jasnou informaci: tento děj se odehrává v Čechách, na Moravě atd. Abstraktní pojmy jako „vlast“, „národ“ byly s jejich

pomocí zpředmětněny, převedeny do hmatatelné tj. uchopitelné podoby.

V průběhu času však můžeme pozorovat proměnu v jejich vnímání. 1) Romantický přístup k projevům tradiční lidové kultury převládal až do konce 18. století a kroj byl při festivitech šlechty prezentován v jedné řadě s orientálními kostýmy v podobě zdobného exotika. 2) V dobách zápasů o svou existenci se česká společnost pomocí projevů tradiční kultury vymezovala oproti německému okolí, a ty tak začaly plnit funkci politickou. V této roli se nejčastěji se setkáváme s tradičním lidovým oděvem, jehož zjevná a na první pohled patrná odlišnost jej předurčila do role oficiálního reprezentanta národa s platností do dnešních dnů. 3) V následujícím období formování národních států, tj. po r. 1918, si tyto projevy

podržely roli uznávaného národního symbolu s převahou funkce reprezentační. Snad nejvyššího „uznání“ se tradiční kultuře dostalo, když se motiv lidového oděvu objevil na prvních platidlech mladého státu. Grafika inspirovaná kroji z Kyjovska, středního Slovenska, Plzeňska, Hornácka (?) nenechávala nikoho na pochybách, že se jedná o ceniny nově vzniklé republiky.

Po dobu trvání II. světové války došlo k novému vzednutí zájmu o lidovou kulturu. V reakci na německou okupaci byly akcentovány prvky domácí tradiční kultury, což přineslo opětovnou renesanci svérázu. Ikona svérázového oděvu – vyšíváná etamínová blůza Isabela – byla českými ženami nošena jako výraz protestu proti německému dirndlu.

V období 50. – 60. let 20. století lze sledovat přímý dopad kulturní politiky státu do revitalizace folklóru. Projevy tradice se staly součástí tematického zásobníku oficiálního umění, neboť se jednalo o „kulturu vytrysklou z lidu a pro lid“. V dobových

„karikaturách“ lidových písní byla tvrdá kolektivizace venkova prezentována jako selanka, kterou brzdí pouze několik zpátečníků.

Skutečnost, že i nyní považují organizátoři akcí ať na mezinárodní či národní úrovni za potřebné začlenit do oficiálního ceremoniálu postavy oblečené v krojích, dokazuje, že toto poselství neztratilo nic ze své platnosti. Snímky děvčat v kyjovských krojích asistujících při mezinárodních závodech např. Grand Prix Brno stejně jako snímky ze soutěží Miss World, na nichž je promenáda v oděvu typickém pro dotyčnou zemi součástí oficiálního programu, tento stav potvrzují. Starý příběh se opakuje v novém balení.

HANA DVOŘÁKOVÁ
kurátorka výstavy

Redakčně zkráceno: jedná se o doprovodný text k výstavě Tradiční kultura – výkladní skříň státu?, kterou připravil Etnografický ústav Moravského zemského muzea.

František Bartoš

Na přelomu 19. a 20. století vyšla celá řada publikací moravských vzdělanců věnovaných místopisu, národopisu, místním paměttem, vyprávěním a pohádkám. Jen vzácně na ně narazíte v antikvariátech, protože poklady se neprodávají. Jména autorů nám obvykle už nic neříkají, často to byli kantoři, profesori gymnázií, kněží a jejich rodinní příslušníci, kteří zcela samozřejmě považovali za svou povinnost využít svých schopností ve prospěch sebevědomí moravského národa.

Jen na některé se nezapomnělo. Patří k nim František Bartoš, významná osobnost moravské vzdělanosti a kultury druhé poloviny 19. století, organizátor vědeckého a národního života na Moravě. Nemá letos žádné kulaté výročí, narodil se v r. 1837 a zemřel v r. 1906 v Mladcově u Zlína. Na universitě ve Vídni studoval v letech 1960–4 klasickou filologii (latinu, řečtinu) a češtinu. Působil jako gymnazijní profesor ve Strážnici, Olomouci, Těšíně a Brně, v r. 1892 byl jmenován c. k. školním radou. Byl uznávaným a obdivovaným pedagogem, jeho čítanky a příručky pozvedly úroveň výuky českého jazyka a literatury na středních školách. Podílel se na vývoji a stanovení norem českého jazyka, jeho klíčovými díly jsou Rukověť správné češtiny z roku 1891 a Skladba jazyka českého z roku 1895. V r. 1890

dostal cenu carské Akademie nauk v Petrohradě za popis moravských nářečí v dvoudílné Dialektologii moravské. Navazuje na ni dosud jediný souborný Dialektický slovník moravský z let 1905–06.

V naší paměti převažuje nad jazykovědcem sběratel moravských a slezských

národních písní a etnograf, jemuž je věnována stálá expozice v Muzeu jihovýchodní Moravy ve Zlíně.

V letech 2003–8 vydala Krajská knihovna Františka Bartoše se sídlem ve Zlíně reprinty Bartošových národopisných studií. Pod názvem Lid a národ (1. sv. z r. 1883, 2. sv. z r. 1885) najdete podle podtitulu „Sebrané rozpravy národopisné a literární.“ z cest po Zlínsku, Valašsku, Podluží, Kopanicích, tj. poznatky o panstvích, dědinách, hospodářství, přírodopisu, správě obcí, lidových zvycích a obyčejích, výchově dětí, nářečí, lidovém léčení, pověrách, doplněné statí o písních kramářských. Svazek Moravský lid (r. 1892) obsahuje „Sebrané rozpravy z oboru moravské lidovědy“, tj. výroční obyčeje, slavnosti a zábavy, prstonárodní kalendář, stať o pozdravech, jiných uctivostech a zdvořilostech, poznámky k národnímu kroji, o vztahu ke chlebu, o lidech-vědomcích (což jsou božci, bohyně, čarodějníci, čarodějnice a vůbec lidé žijící v přírodě s přírodou), o domácím

lékařství, pověrách a zvycích při hospodářství. Navazují na ně svazky Moravská svatba (1892), Deset rozprav lidopisných (1906) a Líšeň (spoluautorem je kaplan C. Mašíček, 1902).

Dodnes ojedinělým dílem je jeho sbírka dětského folkloru Naše děti z r. 1888. Bartoš v ní opět popisuje pozorování svá a svých četných spolupracovníků, zaměřená na život dětí v rodině i mezi sebou, jejich zábavy, hry, popěvky, říkadla, hádanky a práci. Vyzdvihuje význam generacemi tvořeného dětského folkloru pro vývoj dítěte, dává mu přednost před novou pedagogickou literaturou, která podle jeho názoru nedosahuje jeho úrovně. Dodává, že v knize „dopřáno je místa i některým výstřelkům chlapeckého humoru takovým, jež by opatrný a rozšafný pedagog asi sotva ukládal učiteli se na paměť svým schovancům“. Druhé vydání bylo doplněno o další příspěvky a ilustracemi Mikoláše Alše. Pod názvem Kytice vyšla v r. 1890 pro děti kniha pohádek, říkadel, hádanek a písní s ilustracemi Adolfa Kašpara.

Vztah k folkloru si Bartoš vytvořil již v dětství, byl vnímavý, hudebně nadaný, zpěv slyšel mj. v hospodě, kterou provozovali jeho rodiče. Ve sběratelské činnosti navázal na dílo Františka Sušila, protože mnohé písně, které znal, v Sušilově sbírce nenašel a všiml si, jak staré písně odcházejí se svými interprety. Vydal tři soubory moravských a slezských písní s nápěvy, poslední soubor ve spolupráci s Leošem Janáčkem. Jsou to: Nové národní písně moravské s nápěvy do textu vřazenými z r. 1882, Národní

písně moravské nově nasbírané z r. 1889 a Národní písně moravské v nově nasbírané, s Leošem Janáčkem z r. 1889-1901. Vytvořil si rozsáhlou síť spolupracovníků, do které se zapojili především kněží a učitelé (např. u první ze sbírek jsou jmenováni nadučitel J. Matuška z Březnice, profesor J. Vorel z Brna, podučitel A. Novotný ze Staré Břeclavě, nadučitelé F. Jeřábek z Hovězí a Martin Dobeš ze Zděchova, páter J. Vyvlečka z Nového Hrozenkova nebo kaplan P. Pavelka z Líšně). V první sbírce najdete slovácké písně ze Zlínska (z Mlatcovy a z Březnice, tance koulané, písně svatební, hospodské, různé, hojákání), písně od Břeclavi (písně táhlé, písně do skoku a vrtěné), písně ze Vsacka (různé, hečacky), z Líšně (různé, svatební) a různých končin Moravy, ze Slezska a vánoční koledy z Nového Hrozenkova. Folklorní soubory žijí z jeho sbírek dodnes, potřebují je víc než naši předci, protože si dobové zvyky a písničky už nepředáváme jako oni kdysi. Bartoš jako první použil pro kraj kolem Velké nad Veličkou název Hornácko.

Až budete mít cestu do Zlína, nezapomeňte se zastavit v muzeu v expozici věnované Františku Bartošovi. A dejte nám vědět, čím vás oslovil.

ANNA CHRISTIANOVÁ

LITERATURA:

- Bartoš, F.: Lid a národ (1883, 1885)
- Bartoš, F.: Moravský lid (1892)
- Bartoš, F.: Naše děti (1888)
- Bartoš, F.: Kytice (1890)
- Bartoš, F.: Nové národní písně moravské s nápěvy do textu vřazenými (1882)
- Pajer, J.: Čtení o Hornácku, (2013)

Ingrid Pauknerová

Rodačka z jihočeského Písku, která však většinu dosavadního života strávila v Praze. Krása moravské lidové hudby, krojů a zvyků objevená náhodně při neplánované návštěvě hodů v Čejkovicích způsobila, že zcela a patrně „na furt“ propadla kouzlu folklóru. Zájem o něj byl natolik silný, že o pár let později vyústil v touhu tento obor vystudovat. A ačkoliv většina jejích spolužáků z gymnázia migrovala za studiem spíše na západ, I. Pauknerová se vydala opačným směrem (zastavila se však poměrně brzy – na Masarykově univerzitě v Brně). Hrozba asketického způsobu života na pokraji bídy budoucí absolventky tohoto „neperspektivního a nepotřebného“ oboru, která jí byla rodiči a dalšími členy rodiny velmi sugestivně líčena, způsobila, že ze strachu o svou budoucí existenci vystudovala kromě etnologie též podnikovou ekonomiku na Vysoké škole ekonomické v Praze. Svůj vědecký zájem v oblasti etnologie směřovala při přípravě diplomové i disertační práce do doposud

málo probádaných vod života venkovského obyvatelstva v období kolektivizace, věnovala se především tématu perzekuce kulaků v historicko-právním kontextu. V roce 2018 získala na Masarykově univerzitě akademickou doktorskou hodnost, čímž svá studia (snad) definitivně ukončila. Profesionálně působí

mimo obor etnologie, pracuje v soukromém sektoru jako analytik v oblasti financování zahraničního obchodu.

Po zhlédnutí vystoupení Slováckého krúžku na vinobraní v Tróji v roce 2011 upustila od svého přesvědčení, že na aktivní účast v taneční a pěvecké složce jakéhokoliv folklorního uskupení je příliš stará, a stala se následující rok součástí Chasy i Zpěvulenek.

Redakční poznámka: Rádi na stránkách Vědomosti představujeme úspěšné představitele/ky perspektivní generace našeho společenství. Inka v Krúžku v současnosti působí zejména v chase a ženském sboru, vedle toho je i předsedkyní kontrolní komise Krúžku.

Václav Štěpánek

(historik) a starosta oslaví 60

Václav Štěpánek (*31. července 1959) je český novinář, historik a filolog – balkanista.

Od roku 1986 působil jako redaktor časopisu *Věda a život*. Po zániku časopisu v roce 1991 se stal sekretářem a redaktorem brněnské redakce deníku *Lidová demokracie*. Od roku 1994 do roku 1998 byl redaktorem, posléze i šéfredaktorem ekologického časopisu *Veronica*. Působí jako historik na Ústavu slavistiky Filozofické fakulty Masarykovy univerzity. Jako lektor češtiny

vyučoval také na Bělehradské univerzitě (mj. i během bombardování Srbska v roce 1999).

V roce 2010 převzal cenu Františka Alexandra Zacha, kterou mu udělili představitelé

Jihomoravského kraje za celoživotní přínos a rozvoj česko-srbských vztahů.

Za svého pobytu ve válečné Jugoslávii vydal knižně sbírku reportáží a úvah *Zápisky z doby bombardování*. V roce 2011 vyšla rozsáhlá monografie *Jugoslávie – Srbsko – Kosovo*. Kromě toho je autorem či (nejčastěji s Liborem Janem) spoluautorem jedenácti monografií o historickém vývoji jihomoravských obcí.

Tolik Wikipedie.

My, tedy dlouholetí členové SIK, Václava známe zejména jako zapáleného folkloristu, srdcaře pro věc, starostu brněnského SIK a zejména pak jako upřímného kamaráda.

Narodil se v muzikálně založené rodině. V mládí se učil hrát na nejrůznější nástroje, mj. i na housle. Do SIK v Brně našel cestu v roce 1979, kde začínal jako muzikant. Po návratu z vojny v roce 1984 již začal stabilně hrávat kontry v krúžkové muzice, a to až do poloviny 90. let, kdy odjel do Bělehradu. V 80. a začátkem 90. let činně zasahoval do folklorního dění na Brněnsku, kdy spolupracoval při organizování několika ročníků Folklorních slavností Brněnska v Troubsku se Zdenou Jelínkovou. Jejich úzká spolupráce pokračovala prakticky až do jejího úmrtí. Připravili spolu i několik publikací o folklóru na Brněnsku. Sám autorsky připravil pořad slavností 19. 6. 1991 v Troubsku. Ve druhé polovině 80. let se stal členem výboru a společně s J. M. Kristem a Zdeňkem Fajbusem stál u zrodu KRÚŽKOZORU, jehož byl prvním redaktorem.

V lednu 1999 na výroční valné hromadě byl zvolen starostou Slováckého krúžku a s přestávkou v letech 2009 – 2013, kdy starostoval Mirek Hebron, je do funkce pravidelně volen dosud.

Co se moc neví, je skutečnost, že Václav je též výkonný sportovec – lyžař – běžkař. Několikrát absolvoval i Vasův běh, závod na 90 km v běhu na lyžích.

Vašku, přejeme všechno dobré, pevné zdraví a dobré lidi kolem sebe.

ZA SIK V PRAZE REDAKCE

Richtár Petr Fajkus – 75

Jedním z letošních vzácných jubilatů je richtár bratislavského Slováckého krúžku a Skaličanů Petr Fajkus.

Narodil se 7. 10. 1944 na Velehradě. Po středoškolských studiích v Uherském Hradišti vystudoval vysokou školu v Bratislavě. Už v této době se aktivně zajímal o folklorní činnost, stal se členem FS Technik, kde se seznámil se svojí životní láskou a partnerkou Olinkou. Do SIK ho přivedl Skaličan Jožka Hertl, kolega z podniku Láhkech stavebných hmôt v roku 1980. Jeho působení ve SIK charakterizuje pěkně „příhovor“ podrichtára Vlado Čulena, který jsme si s jeho svolením půjčili:

„Richtárom krúžku je od roku 1996. Je našou morálnou autoritou, ktorú uznávajú aj naši priatelia v brnenskom a pražskom krúžku. Vzácné a vždy aktuálne sú jeho príhovory v našich Zvestiach. Slová rozlúčky s krúžkarmi odchádzajúcimi na večnosť zase tíšia bolesť a tlmia smútok pozostalým. Od svojho príchodu do Krúžku sa jeho zásluhou na našich pravidelných stretnutiach opäť rozozvučal cimbal a postupne sa sformovala muzika v súčasnom zložení. Už mnoho rokov nám naši muzikanti vyhrávajú nielen na krúžkoch, ale aj výletoch, na našich fašiangových krajanových večierkoch a rôznych oficiálnych vystúpeniach.

Vďaka nemu sme nacvičili množstvo nových pesničiek. Z nich, ale aj

z pôvodného krúžkarskeho repertoáru našich predchodcov pripravil viacero pásiem:

Spolupodielal sa na príprave ďalších programov na vystúpenia pre KOČR, na festivaly národnostných menšín 2005 v Bratislave a 2006 v Dunajskej Strede, v Skalici na Trdlofeste v roku 2008, v spoločnom programe so súborom Skaličan k výročiam Janka Blahu na festivale Myjave v roku 2001 (program „Moja pjesnička“) a v Skalici v roku 2011 („Jan-ko Blaho a ľudová pieseň“), na seniorské súťažné prehliadky v Pezinku v roku 2007, 2008 a 2013, v Lozorne 2013 a 2014, na Dňoch zelá v Stupave v rokoch 2007, 2011 a 2013.“

Peťo, jak jej blízci oslovují, je mistrem slova. Jeho „příhovory“ – to jsou vždy kompletní literární díla – je radost je poslouchat

nejen pro jejich formu, ale především obsah, on je také dovede přesvědčivě přednést. Petó je též velký patriot. Je to Moravský Slovák se vším všudy, včetně upřímné křesťanské víry. Je patriotem své rodné obce Velehradu a unikátním znalcem historie velehradské baziliky, jak jsme měli možnost poznat nejen na jednom ze setkání Krůžků.

Petó je také nezištný kamarád ochotný naslouchat, poradit a pomoci. Má přirozenou autoritu – ne nadarmo je 23 let nepřetržitě „richtářem“ bratislavského SIK.

Petó, přejeme Ti z celého srdce pevné zdraví, pohodu a hodné lidi kolem sebe.

REDAKCE

Tonda Houska

„Bacha, zavírejte dveře, táhne mi na 70“

Ano, je to tak, i když Toník na to nevyvádá a větu v nadpisu by zřejmě nepoužil – na to je v tom pozitivním slova smyslu pořád Frajer.

V tom našem krůžkařském společenství je nepřehlédnutelný. Co mu příroda upřela na vzrůstu, nahrazuje svými vlastnostmi a schopnostmi. Není dnes dalšího, snad krom Karla, který dokáže strhnout celý sál v Gongu ke společné písničce (když muzika pauzíruje), stejně jako nasadit správný tón, melodii, písničku nebo její další sloku a dirigovat nástupy při zpěvu mužského sboru. Je málo takových, kteří se ve srovnatelném věku odhodlají vystříhnout bezvadnou cifru. Kdo druhý si troufne na sólové vystoupení ve zpěvu i tanci před „praskajícím“ Žofínem (a hejmanem Čunkem) jako letos Toník?

Tonda je také zapáleným vinařem. Révu pěstuje, ošetřuje, radí druhým a sám víno umí. Vínu rozumí. Po léta patří mezi vyvolené, kteří se točí kolem našich košťů. Vína od českých vinařů sváží, bývá členem naší tzv. laické komise, přispívá na košty svými vzorky vína. Jeho burčáky na besedách, ale i na vinobraní u přátel

v Zelenči náš konkrétní krůžkařský „Vinařský rok“ pravidelně začíná.

Tonda je také neskutečný dřič. I v těchto letech jej stále baví tvořit hodnoty – podívejte se na jeho ruce – nebo lépe podejte mu ruku – ucítíte poctivý chlapecký stisk zocelený tvrdou prací.

Má rád rodné Satalice, svoji rodinu a ona jeho. Manželka Zdeňka je mu pevnou, obětavou a láskyplnou oporou – přes to jsou okamžiky, kdy její dobře míněné

rady, aby se šetřil, prostě neslyší – nemůže za to.

Tonda je kamarád. Zažili jsme spolu mnohé (dříve víc). Není nic z toho, na co bych chtěl zapomenout. Neznám také nikoho, kdo má vůči Tondovi averzi, nebo jej nemusí. Svým hezkým vystupováním (všimněte si, že například na každé z besed se neformálně pozdraví a prohodí pár slov s každým z přítomných – každého zná a každý zná jeho) kladně působí na své okolí.

Tonda je Pražák, který propadl slováckému folkloru. Pět let působil ve Státním souboru písní a tanců, odkud si přinesl

neřeberné množství písniček všech možných regionů. Do našeho SIK začal docházet v roce 1977. Patří k výrazné partě tzv. „Staré chasy“. Pokud mu to zdraví a pracovní vytížení dovolí, vystupuje na všech veřejných i neveřejných vystoupeních Krúžku, často vypomáhá i tanečníkům chasy.

Toníku, kamaráde – nechť Ti „táhne na záda“ ještě nějaké ty desítky let. Máme Tě rádi a těšíme se na každé setkání s Tebou.

Za gratulanty

BRUNO VOGNIČ

Devadesátka

JUDr. Aloise Drhlíka

Stará pravda říká, že čas nezastavíš. V poslední době se mi ale zdá, že nějak zrychlil. Jako by to bylo před nedávnem (a ono to bylo už počátkem devadesátých let minulého století), kdy jsme na výboru jednali o osamostatnění Krúžku a JUDr. A. Drhlík (mezi přáteli Lojza či Lojzík) se ujal vypracování základních dokumentů – statutu a stanov. Byl to tehdy chlapík v plné síle a v těchto věcech také náležitě fundovaný. Vždyť v té době působil jako vedoucí diplomatického protokolu v Kanceláři prezidenta republiky. No,

uběhlo pár let a Lojza dovršil devadesátku.

Tož, Lojzíku, všechno nejlepší za nás krúžkaře a především za chlapy ve sboru, kam vždycky tak rád přijdeš a přinášíš nám svou pohodu a kamarádství. Trochu Tě v poslední době zlobí zdraví, ale určitě si společně s Tebou ještě hodně písniček přezpíváme...

A protože jsi také skvělý písmák, dovoluji si v následujících řádcích citovat Tvá vlastní slova, úryvky z Tvého vyznání pro připravovaný sborník Krúžku.

M. ŘÍHA

„Slovácký krúžku, děkuju Ti ...“

Jen pár vysvětlujících slov o sobě, neboť nejsem rodilý, ale „adoptovaný“ či naturalizovaný Moravský Slovák. Narodil jsem se v roce 1929 na Hané, ve Vyškově, v rodišti obou mých rodičů. Když mně byl rok, přestěhovali jsme se do Břeclavi. Teprve zde jsem tedy začal dýchat ovzduší, které si mne podmanilo na celý život. V roce 1931 jsme se přestěhovali do Boršova, dnešní části Kyjova, který se stal mým domovem po příštích dvaadvacet let.

Se Slováckým krúžkem v Praze „spolunažívám“ již přes čtyřicet let. Na krúžkovou Besedu na Žofíně jsem přišel poprvé v dubnu 1973. Mým prvním dojmem z Besedy byly přátelské, neformální vztahy mezi účastníky, připomínající ovzduší, v jakém jsem vyrůstal v Boršově. Starší členové Krúžku se prostě oslovovali jménem, mladší se na ně obraceli s oslovením „strýcu“, nebo „strýčku“. Začlenění do Krúžku mně usnadnili tehdejší muzikanti Kliment Navrátil a Jenda Hlaváč, blízcí přátelé z kyjovského gymnasia, kteří mne

postupně seznámili s větší přítomných. V paměti mně utkvělo zejména první setkání se strýčkem Hanákem, který se na každé besedě podáním ruky vždy osobně pozdravil s každým přichozím. Ke strýčkovi jsem se dozvěděl, že pochází z Blatnice. Nedalo mně to, abych se vstřícně nezeptal – „strýčku, z Blatnice pod Svatým Antoníčkem?“ Strýček Hanák se na mne udiveně podíval, pak se obrátil na strýca Urbánka se slovy: „Slyšel's to Václave? Už je z něho taky Čížek. Už ani neví, že Blatnica je pod Svatým Antonínkem“. Tak to nebyl zrovna ten nejlepší úvod, ale vše to bylo v dobrém. A strýc Somr šel rovnou k věci – „tak to nám budeš pomáhat s přednáškama nebo podle potřeby jak pořadatel.“ Pak už jsem se snažil nevynechat žádnou Besedu, protože jsem si v plné míře uvědomil, o co jsem v důsledku prodloužené vojenské služby a následného dlouhodobého pobytu v zahraničí přišel. Zprvu jsem se zapojoval do zpěvu jen „od stolu“, než jsem se po opakovaných výzvách od „krúžkařek“

odvážil připojit se ke zpěvákům. Pěsniček jsem znal dost a se zpěvákama jsem stačil držet krok. Průsvih nastal, když došlo na mě, abych navrhl další pěsničku. Nenařadilo mě nic „vhodnějšího“, tak jsem začal svoji oblíbenou – „Uderila jedna, uderila druhá...“ Tím se mně bezděčně naskytla příležitost seznámit se s další vedoucí osobností krúžku, primášem krúžkové muziky Jurou Hudečkem. K mému návrhu pěsničky primáš okamžitě zdvihl ruku se smyčcem a kategoricky mě usměrnil - „Když se hrajú skočné, nebudú se do toho plést táhlice!“ Jury jsem si po celou dobu jeho působení v Krúžku velice vážil nejen jako primáše, ale zároveň jako jednoho z nejpovolanějších odborníků a znalců horňáckého regionu. Nevadily mně, tak jako jiným, jeho někdy delší kuřácké přestávky.

Ale z jiného konce. Do začátku osmdesátých let jsem neměl pohromaď vlastní kroj. Pokud jsem měl při některé příležitosti vystoupit v kroji, vypomohly rezervy ve skladu obětavě

Helenky Šálové, jejíž působnost se prolíná po dlouhá desetiletí všemi úseky krúžkové činnosti. Byl jsem proto opravdu šťastný, když jsem si pořídil svůj kujovský kroj a dovybavil i zděděnými a opravenými holinkami. Ani s těmi to nebylo vždy jednoduché, poněvadž mně byly poněkud volnější. Na přehlídce lidových muzik v pražské „Domovině“ jsme měli zatančit verbuňk. Omlouval jsem se Mirkovi Říhovi, že vzhledem k volným holinkám budu jenom přihlížet. Nepochodil jsem, Mirek si obul moje, i jemu volnější a já si obul jeho – tak akorát. Jenže chlapci zvýšili nároky a verbuňk se tančil mezi lahvemi vína. A jindy bezkonkurenční Mirek jednu láhev porazil. Inu zase jednou – pro dobrotu na zebrotu. Nutno říci, že bez následků pro naše vztahy.

Nejednou jsem se zamýšlel, čím to je, že Slovácký krúžek tak pevně zakotvil v našich myslích i srdcích. Je to bezpochyby výsledek dlouhodobého působení celé řady navzájem se prolínajících a ovlivňujících skutečností. Na prvním místě bych jmenoval stále živé vědomí regionální sounáležitosti

a věrnosti historickému odkazu předků a prapředků žijících v jihomoravském regionu. Nelze pominout, že důležitou, neodmyslitelnou součástí i nositelem tohoto odkazu a vlivu byla a stále je křesťanská víra. Dále je to dlouhodobá tradice stále živé, barvité, mnohotvárné lidové tvořivosti, která vyúsťuje zejména v bohatství lidových krojů a zvyklostí. Dále bych poukázal na pocity úcty a vděčnosti vůči zakladatelům Krúžku a všem, kdo jejich odkaz již děle než jedno a čtvrt století rozvíjejí. Nelze pominout ani naše vlastní zkušenosti z nepřilíš dávného období. Z živé paměti nám nezmizelo ovzduší čtyřiceti let totalitního režimu, kdy nás besedy Krúžku morálně posilovaly a dávaly nám pocity prostřední normálních mezilidských vztahů, kde bylo možno volně si oddechnout od dotěrné oficiální propagandy.

Za dobu svého členství jsem zažil celkem čtyři starosty – předsedy Krúžku. Jana Machálka v letech 1973–1984. Jeho nástupce Miroslava Kučeru v letech 1984–1986, po něm Jaroš Vinklera do roku 1990, a konečně Mirka Říhu

od roku 1991. Jan Machálek byl zkušený a vážený představitel Krúžku z obtížných let druhé světové války, prvních pěti poválečných let a z dalších šestnácti let mezi roky 1967–1984. Požíval v Krúžku všeobecnou, přirozenou autoritu. Začátkem osmdesátých let se zejména z okruhu člena výboru Miroslava Kučery začaly ozývat výhrady vůči činnosti výboru Krúžku, jmenovitě vůči Janu Machálkovi. Nerozuměl jsem jim, dodatečně jsem pochopil, že ani Krúžku se nemohou vyhnout mezilidské rozmišky a že to byla víceméně součást příprav k ne dost citlivé výměně ve vedení Krúžku. Od roku 1984 se stal novým předsedou Krúžku Miroslav Kučera. Podle mého názoru, hlavním výsledkem tříletého působení nového předsedy byla skutečnost, že Krúžek dokázal i ve složitých podmínkách pokračovat ve svých tradičních aktivitách. Po rezignaci Miroslava Kučery se v roce 1987 stal novým předsedou Krúžku Jaroslav Vinkler, pro většinu krúžkařů „Jaroš“. Rozvážný, s všestranným rozhledem, s bohatými životními zkušenostmi a nemalými celospolečenskými

zásluhami. Dozvěděli jsme se o nich teprve s návratem demokratických poměrů, když byly oceněny jeho povýšením do generálské hodnosti. Jaroš Vinkler přistupoval ke každému jednání s všestranně promyšlenými stanovisky, při jednání výboru vyžadoval od každého jeho stanovisko, sám promýšlel, jak z hlediska krůžkových zájmů co nejlépe využívat úzký prostor, který Krůžku jeho „zřizovatel“ vymezil. Přivítal pád totalitního režimu, který však příliš neubral na materiálních problémech, se kterými se Krůžek dlouhodobě potýkal. S nemalými pocity zklamání Jaroš Vinkler vnímal komplikující se polistopadové poměry a nesplněná očekávání ve vývoji společnosti i v samotném Krůžku. V roce 1991 resignovaně předal funkci předsedy Krůžku mladému, ale již krůžkovou praxí důkladně prověřenému a na svůj věk nemálo zkušenému třicátníkovi Mirkovi Říhovi. Plně se vyplnilo Jarošovo očekávání, že příchod Mirka Říhy a doplnění výboru o další mladé členy přinese potřebné oživení celkové krůžkové činnosti. Významnou oporou pro

omlazený výbor byl příchod dlouhodobé „krůžkařky“, zkušené a rezolutní Helenky Šálové. Spolu s manželem Ivanem Šálou, zkušeným etnografem, aktivním členem a funkcionářem krůžku od konce čtyřicátých let, přeměnili svůj domov Na Dobešce v Praze 4 ve víceúčelové krůžkové prostory a dějiště bezpočtu přátelských setkání „krůžkařů“. Krůžek s novým vedením se za několik málo let dokázal představit nejen v pražské ale i v širší krajské veřejnosti, v řadě nových i pozapomenutých zvyklostí a obyčejů. Nejen doma, ale i v celé řadě úspěšných vystoupení v zahraničí. V omlazeném výboru se sdružila skupina čínorodých, podnikavých a s Moravským Slováckem spjatých „krůžkařů“, plných zdravé ctivosti. Mirkovo rozhodnutí založit mužský pěvecký sbor významně pomohla úspěšně naplnit zkušená, kmenová členka krůžkové muziky, Soňa Plzáková. Dcera Ivana Kulta z Kujova, člena Krůžku od roku 1950, který přišel na studia do Prahy ozdoben titulem nejlepšího verbíře Strážnických slavností. Soňa se brzy stala umělkou vedoucí mužského

pěveckého sboru a spolu se svým zástupcem Jožkou Šenkem přivedla sbor během let na úroveň plně srovnatelnou s nejznámějšími slováckými soubory. Nebyla to lehká cesta a vzpomínám si na nejedny její slzy, když výkon sboru neodpovídal úrovni nácviku. Dalším úspěchem Soni je dívčí a ženský sbor „Zpěvulenky“, který svou úroveň nijak nezaostává za mužským sborem.

Hrstku svých vzpomínek ze čtyř posledních desetiletí prožitých se Slováckým krůžkem a řadu let s jeho Mužským sborem řadím ke svým nejkrásnějším. Byly pro mne významnou vzpruhou letech, kdy totalitní režim usiloval o nahrazení nejpřirozenějších a nejkrásnějších lidských vlastností bezduchými, od skutečného života odtrženými, prázdnými proklamacemi a frázemi o „světlé budoucnosti lidstva“. Proto se v závěru vracím k nadpisu svého článku, abych jej doplnil: „Slovácký krůžku děkuji Ti, za jedny z nejkrásnějších let, které jsem mohl strávit s Tebou, mezi přáteli, kteří se cítili být ve svém závěru stejně obohaceni jako já.“

ČERVENEC 2019

Štěpánek Václav	60
Dřínek Vladimír	90
Bouřa Evžen	70
Radová Magda	90

SRPEN 2019

Charuza Jan	75
Havlík Karel	75
Rose Milan	80
Štěpánek Josef	80

ZÁŘÍ 2019

Ochranová Mária	70
Kristová Zdena	75
Konečný Mirek	65
Skuhravý František	70
Houska Antonín	70

ŘÍJEN 2019

Fajkus Petr	75
Zemanová Kayoko	50

LISTOPAD 2019

Macháčková Jitka	80
------------------	----

PROSINEC 2019

Vogničová Anička	65
Hubálková Věra	60

LEDEN 2020

Bělanský Vladimír	75
Rajtoral Jindřich	70

Leo Neumann

Vážení pozůstálí,

sešli jsme se zde dnes, abychom se naposledy rozloučili s Vaším milovaným manželem, otcem, dědečkem i pradědečkem, panem Leo Neumannem, který skonal po dlouhé bolestivé nemoci v ranních hodinách v pondělí 29. dubna ve věku 88 let. Odešel s vědomím, že jej do poslední chvíle, každodenně, obklopovali jeho nejbližší, zejména jeho starostlivá manželka Marie, která o něj poslední roky jeho nemoci s oddanou láskou pečovala, často i na úkor svého vlastního zdraví. Prožili spolu neuvěřitelných 65 let. Vychovali dvě dcery, od kterých mají 3 vnuky, 1 vnučku a prozatím 2 pravnučky.

Pan Leo Neumann se narodil 20. října 1930 v Prostějově. Neměl snadné mládí. Protože jeho otec byl žid, prožil Leo jako kluk na vlastní kůži holokaust. Jeho otec, kterého velmi miloval, zemřel poměrně mladý, na jeho srdci se podepsaly roky strávené

v koncentračním táboře.

Leo studoval vysokou školu v Brně a během studií se seznámil se svou budoucí ženou Marií. Zpívala v pěveckém souboru, který on řídil. Od chvíle, kdy se v 24 letech Leo oženil, mu byla jeho žena Marie a posléze i dcery Hanka a Jitka vždy oporou. A on byl celý život velkou oporou jim.

Jako odborník na jadernou energii získal místo v Praze. Zde zakládal

katedru jaderných paliv a radiochemie na Vysoké škole chemicko-technologické. Domů do Brna jezdil na víkendy. Jeho žena to sama s dětmi neměla lehké. Až po 6 letech získal v Praze byt a s celou rodinou se přestěhovali.

Byl velmi vzdělaný. V mnoha oborech a směrech. Byl vždy vzorem nejen svým dcerám, ale jako vysokoškolský pedagog i mnoha svým studentům. Přednášel přes 30 let. Jeho vysokoškolská skripta Jaderné energetiky byla první svého druhu v tehdejším Československu. Průběžně přednášel ještě i v důchodu. Před ním ale několik let vedl celý chemický úsek v Ústavu jaderného výzkumu v Řeži.

Měl smysl pro humor, byl vtipný a hravý. Když byly obě holky malé, vyprávěl jim každý den pohádky, které si sám vymýšlel. Blbnul s nimi, vtipkoval, ale taky jim se vším poradil, když to potřebovaly.

Byl vynikající muzikant. Od mládí hrál na mnoho nástrojů, skládal, aranžoval. V brněnském rozhlase, za dob jeho studií, se hrály jeho skladby i aranže. Doma v panelákovém bytě měl nejen kytaru, ale i housle, ukulele, violu, basu, dechové nástroje, dokonce i cimbál. Pro pražský Slovácký krúžek, se kterým dlouhá léta zpíval, hrál na housle, ale i na cimbál nebo basu, ale také pro budoucí pokolení českého a moravského národa, sepsal a vydal zpěvníky moravských lidových písní.

Býval sportovec. Neměl moc rád moře, tam jezdily dcery s maminkou nebo babičkou, ani zimu a lyže, ale rád chodil po horách, hrál kopanou, tenis a stejně jako jeho tatínek hrál velice dobře bridž.

Zálību v mariáši a tarocih s ním sdílela celá rodina.

Rád jezdil s rodinou pod stan. Na každoroční dovolené pod stanem, s dlouhými výlety, nebo na chatě v Krkonoších, vzpomínají dcery velice často. Jezdily s rodiči, a opravdu rády, skoro až do dospělosti.

Byl manuálně velmi zručný, vyráběl nábytek domů i na chatu, betonoval, zdil, kácel stromy, vše uměl opravit, vždy si poradil. A protože neměl syna, pomáhaly mu s těmito pracemi dcery. Lecčemu se přiučily.

A budou jemu i mamince navždy vděčné.

Zemřel renesanční člověk, jakých mnoho není. Polyhistor s velkým srdcem, smyslem pro humor, smyslem pro rodinu, pro čest a s velkou vůlí žít i přes těžké zdravotní problémy, které ho poslední roky provázely. Člověk, který svým dcerám vždy vštěpoval základy slušnosti, svědomitosti, pracovitosti. A určitě měl z nich, i ze svých vnuků, vychovávaných ve stejném duchu, velkou radost. Jeho život byl do poslední chvíle naplněný láskou.

Navždy zůstane v srdcích svých nejbližších.

Redakce:

Výše uvedený text přetiskujeme v plném znění, tak jak zazněl na posledním rozloučení v kapli. Zejména proto, že je výstižný a také proto, že většina z nás neměla příležitost takto pana docenta Neumanna, CSc. poznat a uvedené za poznání určitě stojí. Odchází v něm poslední člen naší „Nejstarší muziky“ (z doby, kdy jeden čas Krúžek měl CM tři) a autor vyhledávaného zpěvníku „Na besedě

ve Slováckém krúžku“ (ESKIRA 2000), počíná, na který řada dalších slováckých krúžků navazuje. Pan Neumann byl též u začátku současného mužského sboru. Nezapomenutelné je jeho inspirující krédo, které nám kladl na srdce – často opakoval a zdůrazňoval: „aby zpěvák zpíval autenticky, musí vědět, o čem zpívá, písnička se zpívá celá – všechny sloky“. Do Krúžku přestal chodit ze zdravotních důvodů po pohřbu svého přítele a primáše výše

zmíněné „Nejstarší muziky“ Klimenta Navrátila zhruba před 12 lety. O život Krúžku se přesto stále dál živě zajímal.

S panem Neumannem jsme se rozloučili (MS, CM M. Sochora a přičozí) 7. května v Domově sv. Karla Boromejského třemi písničkami a minutou ticha na besedě 8. května.

V jeho osobě odešla jedna z legend Krúžku. Čest a trvalá paměť jeho památce.

Opustili nás

zemřelí členové Krúžku v letech 2010–2019

Rok **2010** – Ulčarová Jana
Šála Ivan
Cilínek Václav
Lux Jaromír
Hruboš František
Karásková Emilie

Rok **2011** – Šisler Bohumír
Šavrdová Zuzana

Rok **2012** – Hlaváčová Helena
Kleinhamplová Zdena
Janečková Vlasta
Haken Radko
Hlavinka Čestmír
Esterka Bohumír
Jilíková Květuše

Rok **2013** – Kleinhampl Libor
Eglseerová Blažena
Čumpelíková Barbora
Vlachynský Zdeněk
Urbanová Sylvia
Smolová Vlasta

Rok **2014** – Pípal Lubomír
Valenta Blažej
Zvěřina Oldřich
Kultová Elena

Rok **2015** – Hlaváčová Radka
Vaculík Ludvík

Rok **2016** – Esterková Jaroslava
Hudeček Jiří
Kumperová Marie

Rok **2017** – Vinkler Jaroslav
Navrátilová Ludmila
Škrobák Kamil
Kumpera Vojtěch
Tysovský Zdeněk
Hlaváč Miroslav
Šťastná Aděla

Rok **2018** – Hlaváč Jan
Trnčík Karel
Černý Pavel
Novotná Eliška
Němeček Oldřich
Bušík František
Janoušková Zdena
Pavlíková Bohumila
Adamec Bohumír

Rok **2019** – Neumann Leo
Procházková Anna

Čest jejich památce

Co nového v Brně

Náš partnerský Slovácký krúžek v Brně působí dojem dobře účelově sestaveného seřizovaného a promazaného soustrojí. Neprozřetelně jsem požádal místostarostu Zdeňka Fajbuse o několik dat o jejich aktivitách v uplynulém pololetí a on mě zavalil úctyhodným přehledem formálních i neformálních akcí. Pro přehled a možná i inspiraci níže krácený volný výběr:

- Novoroční výstup s „Díkůvzdáním Slováckého krúžku v Brně, za úspěšný minulý rok“ na vrchol Babího lomu,
- Tradiční XV. sirková komise v Kohoutovicích u Sýkorů ve sklepě za účasti bývalých tanečníků Slováckého krúžku,
- Vystoupení ženského sboru v Moravském zemském muzeu při příležitosti prezentace knihy členky Slováckého krúžku Dr. Jany Polákové „Čtrnáct barev Vánoc“,
- **69. Slovácký ples v Brně** s návštěvou bezmála 500 osob, z toho cca 180 krojovaných. Hostem večera byl folklorní soubor z Uherského Brodu OLŠAVA. V hlavním sále výborně hrála dechová hudba NIVNIČANKA,
- Taneční skupina uspořádala **I. tradiční krúžkovou zabíjačku**. Do celodenní namáhavé činnosti bylo zapojeno

celkem cca 25 osob, z nichž někteří si sebou vzali i hudební nástroje,

- 20. 2. proběhla beseda u cimbalu spojená s **XXIV. oharkovým šmakem a valnou hromadou členů Slováckého krúžku**. Na valné hromadě byl opětovně zvolen Václav Štěpánek starostou Slováckého krúžku v Brně. Společně s ním byli zvoleni členové výboru,
- **Šimi, šimi fašanky ve Slováckém krúžku**. Fašanková beseda v kabaretním hávu,

Z divadelní autorské hry Hašíš Bába z Monte Bú ..

- Společný zájezd taneční skupiny Slováckého krúžku a taneční skupiny i muziky Slováčku do **Chorvatska** na pozvání tamější české menšiny,

- Tradiční XVI. košť vína na besedě ve Slováckém krúžku, byl spojený oslavou jubilejních narozenin členů krúžku,
- **Seminář verbuňku Hanáckého Slovácka.** Výuku verbuňku vedli bratři Mirek a Karel Vymazalové z Velkých Pavlovic, bývalí aktivní tanečníci

SK v Brně, sami vítězové verbířských soutěží ve Strážnici. Semináře se zúčastnilo 40 zájemců,

- Deset tanečnic Slováckého krúžku v Brně z počátku 21. sto-

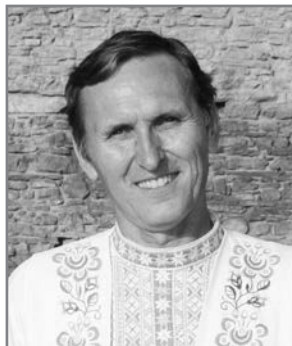
letí se setkalo v Praze na svém společném tradičním jamboreé,

- Mužský sbor tradičně vystupoval na Brněnském fašanku s fašankovým tancem **PODŠABLE**,
- Početná skupina tanečnic Slováckého krúžku a Slovácku, včetně společné hudecké muziky vedené obětavými primáši J. Pokorným a Yvo Peterkou naplnila **v rámci Brněnského dne tance** ulice Brna radostnou atmosférou. Na trase Hlavní nádraží – Masarykova ulice – Zelný rynek – Náměstí Svobody a Česká ulice, všude se dočkala značně příznivého ohlasu kolemjdoucích občanů,
- **Desáté setkání na Fajově** (dvoře) krúžkových manželských párů – bývalých tanečnic Slováckého krúžku a jejich dětí.

Vedle tohoto výše probíhaly pravidelné besedy, jednání výboru, nácviky a také focení do připravovaného kalendáře.

BRUNO VOGNIČ

Prvý polrok 2019 v bratislavskom Krúžku

Z posedenia pri cimbale v Skalici, ktoré každoročne na začiatku roka pripravuje súbor Skaličan, sa okrem dobrej zábavy stáva pravidelné utužovanie kontaktov nášho krúžku so Skaličanmi. Tentoraz sa posedenie konalo 5. januára aj za účasti pani Miernej – novej primátorky mesta, ktorej sme sa pripomenuli a pozvali ju na náš ples.

Najväčšou akciou prvého polroka, ktorú sme pripravili, bol 27. krajský fašiangový večerok v Spoločenskom dome v Záhorskej Bystrici. Tento rok sme ho museli pripraviť netradične skoro už 19. januára. Aj napriek skorému novoročnému termínu ples sa

vydaril, aj účasť bola nad očakávanie hojná. Privítali sme početnú delegáciu zo Skalice, prišli Kunovjani a dokonca aj mladí z brnenského krúžku.

Vo februári sme tanečníci a speváci začali s nácvikmi. Najskôr to bola príprava na fašiangy. K „starším, stále aktívnym“ fašiančárom sa po viacerých stratách pridali štyria úplne noví (Michal Michalík, Peter Sasinek, Tomáš Sasinek, Milan Žvach). Už na februárovom krúžku všetci tanečníci ukázali ako im to ide. Ani veľmi nevadilo, že priestor na tanec bol malý a leďva sa tam všetci pomestili. Pri odchode nás gazdiná (Jozka Kovačičová) okrem „koblíh“ pohostila výbornou hruškovovicou. Už na druhý deň, 20. februára sme fašiangový obchôdzku absolvovali aj na každoročnom vystúpení pre KOČR. Tento rok sme potešili našim vystúpením aj jeho excelenciu gruzínskeho veľvyslanca Revaza Gachelichadzeho s manželkou.

Na pravidelných mesačných stretnutiach pri

mužike sme si okrem spoločného spevu krátkymi spomienkami pripomenuli viacerých významných členov krúžku. V marci to boli PhDr. Bohumil Haluzický (140. výročie narodenia), Ing. Michal Lichner (45. výročie úmrtia) obaja zo zakladateľskej krúžkarskej generácie a Ing. Vladimír Hájek (100. výročie narodenia) stárek z povojnového obdobia. Na aprílovom krúžku to bola spomienka na 3. richtára krúžku Prof. MUDr. Konštantína Čárskeho.

Okrem osláv okrúhlych narodenín viacerých súčasných krúžkarov sme vzdali úctu zomrelým členom krúžku, ktorými boli Miroslav Nemeč (87 ročný) a Viliam Kollároci (71 ročný).

Minuloročné 150. výročie narodenia Ing. arch. Dušana Jurkoviča sme si pripomenuli 28. marca vychádzkou po jeho stavebných pamiatkach na Lermontovovej ulici v Bratislave. Úlohu sprievodkyne profesionálne

a s veľkou dávkou zanietenia zvládla naša krúžkárka Jitka Hederová.

Od apríla pokračujeme v nácvikoch pesničiek a tancov s novými tanečníkmi v priestoroch Prírodovedeckej fakulty UK, čo je príprava na jesenné vystúpenia krúžku.

Po viacerých neúspešných pokusoch o založenie internetovej stránky sa nám podarilo vďaka iniciatíve Janky Biskupičovej vytvoriť facebookovú stránku „Slovácky krúžek a Skaličané v Bratislave“, na ktorej sa nachádzajú najmä fotografie z akcií

krúžku od konca roka 2018.

Po májovom krúžku sa tešíme na stretnutie krúžkov v Znojme, ktorých organizátormi sú v júni naši pražskí kamaráti.

*VLADO ČULEN
podričtár*

INZERCE

- Velmi ráda se s láskou a péčí ujmu jakýchkoliv materiálů a knih s folklorní tematikou. Může se jednat také o zpěvníky, časopisy, osobní vzpomínky, dopisy a jiné. Materiály bych využila především při studiu etnologie.
- Velmi ráda se s láskou a péčí ujmu šohaje, nejlépe verbíře, nejlépe z Moravy, ideálně svobodný a bezdětný. Zn. Tanec a víno. Vinohrad ne, máme vlastní.

Týmto prosím redakci o zaslání Vědomosti, nebo alespoň tohoto inzerátu i do dalších krúžků.

ANIČKA JAGOŠOVÁ

ODKAZY NA INTERNETOVÉ STRÁNKY A KNIHY

s informacemi o folkloru a lidové kultuře

---

www.kruzekskp.cz	oficiální web Slováckého krúžku v Praze
www.kruzek.cz	rozcestník na weby slováckých krúžků v Praze a Brně
www.nulk.cz	oficiální web Národního ústavu lidové kultury ve Strážnici
www.slovackodnes.cz	průvodce Slovákem Radka Bartoníčka
www.vmp.cz	Valašské muzeum v přírodě, Rožnov pod Radhoštěm
www.lidovakultura.cz	internetové stránky věnované identifikaci, dokumentaci, uchování, šíření a prezentaci lidové kultury v České republice; provozuje Národní ústav lidové kultury ve Strážnici
www.cioff.cz	internetové stránky české národní sekce CIOFF
www.folklorweb.cz	kalendář akcí, festivaly, koncerty, jarmarky, hody, vystoupení, katalogy, národopisné soubory, tanec, lidová hudba, cimbálové muziky, hudební skupiny, tradice
www.folklornet.com	kalendář folklorních akcí, novinky, lidová řemesla, muzikanti, muziky, soubory, folklorní burza, aj.
www.folklornet.cz	internetový portál Sdružení přátel folkloru v Brně
www.hornacko.net	kalendář místních akcí, odkazy a informace o regionu
www.slovacko.cz	průvodce regionem
www.kudyznudy.cz	jeden z největších portálů k vyhledávání akcí, včetně folklorních a z oblasti lidové kultury
www.wineofczechrepublic.cz	oficiální prezentace moravských a českých vín
www.albertknihy.cz	Nakladatelství Albert, produkuje kvalitní knihy s folkloristickou tématikou. telefon: 721 006 248, 602 953 418

Několik letních receptů z jablek

Narodila jsem se do rodiny, kde se vždycky dobře, s láskou a ve velkém vařilo a peklo. Moje babička, Marie Frissová (maminka mojí maminky), byla, dokud zdraví dovolilo, vyhledávanou svatbovou pekařkou a cukrářkou v celém okrese. I u nás doma v Praze se peče minimálně třikrát týdně a vaří se denně. I proto jsem si neuměla vybrat, o který recept se podělit. Protože se blíží léto a ovoce je třeba zpracovávat nejen v pálenici, vybrala jsem z našeho rodinného sešitu receptů dva sladké kousky. S jablky.

Jablečný koláč

1/2 kg polohrubé mouky
18 dkg moučkového cukru
18 dkg Hery
3 celá vejce
1 prášek do pečiva
1 kg strouhaných jablek
cukr, vanilka, skořice a hrozinky na dochucení

Vše smícháme a vypracujeme těsto. Vyválíme dvě placky, jednu potřeme nastrouhanými jablky, cukrem, skořicí a hrozkami a druhou placku přiložíme navrch. Dáme péci. Po upečení posypeme moučkovým cukrem s vanilkou.

Koláček miláček

1/2 kg hladké mouky
1 tuk 100% (nastrouhaný)
1 šlehačka
1/2 kg jablek
cukr krystal, cukr moučka, skořice a vanilka na dochucení

Z mouky, tuku a šlehačky vypracujeme těsto, vyválíme plát a rozkrájíme na čtverce 4x4 cm. Do každého dáme kus jablka, krystalový cukr a skořici. Koláček uzavřeme a dáme péci. Ještě teplý obalíme v moučkovém cukru s vanilkou.

Dobrou chuť a krásné léto!

ANIČKA JAGOŠOVÁ

OBSAH

str. 1 Editorial

Z našich aktivit

- 2 Zpráva o jednání výboru v 1. pololetí 2019
- 3 Besedy SIK leden – květen 2019
- 4 Přehled akcí prosinec 2018 až květen 2019
- 5 63. Moravský ples
- 7 69. ples SIK v Brně
- 9 Zas po roce – o mužském sboru Slováckého krúžku v Praze
- 11 Dajme si po štampli!
- 12 Hody, hody, slavný hody...
- 13 Vánoční beseda očima stárka
- 14 Dyž PAN verbíř
- 15 Plánované akce červen 2019 – duben 2020
- 16 Členská základna SIK
- 17 Vínečko, né voda

Napsali

- 19 Zapletačky
- 21 Verbují verbují
- 23 Praha nás přivítala s otevřenou náručí
- 24 Paměť země
- 26 Tradiční lidová kultura – výkladní skříň státu?
- 28 František Bartoš

Společenská rubrika

- 30 Ingrid Pauknerová
- 31 Václav Štěpánek
- 32 Richtár Petr Fajkus 75
- 33 Tonda Houska
- 34 Devadesátka JUDr. Aloise Drhlíka
- 38 Naši jubilanti
- 38 Leo Neumann
- 41 Opustili nás

Co nového u přátel

- 42 Co nového v Brně
- 44 Prvý polrok 2019 v bratislavskom Krúžku
- 45 INZERCE
- 46 Odkazy na internetové stránky a knihy
- 47 Několik letních receptů z jablek
- 48 Obsah

Vědomost

Vydává SLOVÁCKÝ KRÚŽEK V PRAZE, z.s.

Na Dobešce 31, 147 00 Praha 4

jako svůj neperiodický zpravodaj vycházející zpravidla 2x ročně

Redakční rada: Anička Jagošová, Dušan Macháček, Bruno Vognič

Grafická úprava a tisk: Karel Chovanec / ESKIRA s.r.o.

Distribuce: Helena Šalová, Na Dobešce 31, 147 00 Praha 4

tel.: 244 464 459, salovah@seznam.cz

Příspěvky el. poštou na adresu vognic.bruno@seznam.cz,

rukopisy na adresu odpovědného redaktora

Fotografie poskytl: O. Sameš, B. Vognič, J. Jordánová, archiv Eskira a Wikipedie

Termín uzávěrky Vědomosti č. 60 31. října 2019

SLOVÁCKÝ KRÚŽEK V PRAZE, z.s.

www.kruzekskp.cz

Starosta: Petr Smetana, Nad Akcizem 1032/1, 180 00 Praha

Jednatelka: Helena Šalová, Na Dobešce 31, 147 00 Praha 4

tel.: 244 464 459, e-mail: salovah@seznam.cz

ISSN 2571-1148

Pohřeb doc. Leo Neumanna 7. 5. 2019

Výstava vín

14. 4. 2019

Moravský ples 23. 3. 2019

Moravský ples 23. 3. 2019

